

Švedska
Sverige

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

ANALIZA REVIZORSKIH IZVJEŠTAJA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE U REPUBLICI SRPSKOJ

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA, 2020.

SADRŽAJ

UVOD.....	3
REVIZORSKI IZVJEŠTAJI REVIZIJE LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRPSKOJ.....	4
DINAMIKA REVIDIRANJA LOKALNIH SAMOUPRAVA.....	7
REVIZORSKA MIŠLJENJA	9
BUDŽETI REVIDIRANIH SUBJEKATA.....	14
PREPORUKE DATE U REVIZORSKIM IZVJEŠTAJIMA.....	16
REALIZACIJA DATIH PREPORUKA.....	17
PREGLED PROVOĐENJA PREPORUKA.....	19
KVALIFIKACIJE KAO OSNOVA ZA MIŠLJENJE	23
NEPOSTUPANJE U SKLADU SA ZAKONIMA I DRUGIM AKTIMA	24
POSTUPANJE PREMA ZAKONU O REVIZIJI INSTITUCIJA U REPUBLICI SRPSKOJ.....	27
POSTUPANJE NARODNE SKUPŠTINE I LOKALNIH SKUPŠTINA PO REVIZORSKIM IZVJEŠTAJIMA.....	28
POSTUPANJE NADLEŽNIH INSTITUCIJA U KONTEKSTU REVIZORSKIH IZVJEŠTAJA	30
AGENCIJA ZA JAVNE NABAVKE BIH.....	31
OKRUŽNA JAVNA TUŽILAŠTVA REPUBLIKE SRPSKE.....	32
REVIZORSKI IZVJEŠTAJI U KONTEKSTU LOKALNIH IZBORA	33
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	36
DODATAK 1: TABELARNI PRIKAZ SVIH IZVRŠENIH REVIZIJA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE SA NAJAVAŽNIJIM PODACIMA(BUDŽETI, PREPORUKE, KVALIFIKACIJE I MIŠLJENJA) U PERIODU 2010.-2019.	
GODINA.....	38
DODATAK 2: TABELARNI PREGLED STATUSA PREPORUKA ZA 64 JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE U PERIODU 2010.-2019.	
GODINA.....	45
DODATAK 3: TABELARNI PREGLED KANDIDATA ZA NAČELNIKE I GRADONAČELNIKE U PERIODU 2012. DO 2016. GODINA SA STATUSOM U VEZI KANDIDATURE NA LOKALnim IZBORIMA 2020. GODINE.....	50
LITERATURA.....	52

UVOD

Lokalna¹ samouprava je pravo građana da neposredno i preko svojih slobodno i demokratski izabranih predstavnika učestvuju u ostvarivanju zajedničkih interesa stanovnika jedinice lokalne samouprave, kao i pravo i sposobnost organa jedinice lokalne samouprave da regulišu i upravljaju, u granicama zakona, javnim poslovima koji se nalaze u njihovoj nadležnosti, a u interesu lokalnog stanovništva.

Lokalna samouprava ostvaruje se u gradovima, odnosno opštinama, a izvršavaju je organi jedinica lokalne samouprave i građani u skladu sa Ustavom Republike Srpske, zakonom i statutom jedinice lokalne samouprave.

Obim i potrošnja sredstava u javnom sektoru, posebno u situaciji ograničenih javnih resursa, najosjetljivija je tema u društvu i nerijetko zahtjeva poseban tretman.

Jedinice lokalne samouprave su sastavni dio javnog sektora, i kao takve su dužne da primjenjuju princip efikasnosti, ekonomičnosti i efektivnosti, što u konačnici rezultira, ukoliko se primjenjuje na najbolji mogući način, efikasnom javnom upravom. Racionalna potrošnja budžetskih sredstava uz ostvarivanje zadatih ciljeva, dovodi do uspješnog poslovanja lokalne zajednice na zadovoljstvo svih njenih građana.

Obzirom da javna uprava, odnosno organi javne uprave, kao resurs koriste finansijska sredstva za funkcionisanje, tu i nastaje potreba za određenim koracima i postupcima u svrhu kontrole utroška tih sredstava. S tim u vezi se i javlja potreba za naknadnom kontrolom, u slučaju javne uprave, revizijom.

Zakonski okvir za rad Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske je definisan aktuelnim Zakonom², kojim se uređuje revizija institucija u Republici Srpskoj, ciljevi, dužnosti, organizacija, rukovođenje i nadležnosti organa za reviziju. Osnovni cilj Glavne službe za reviziju je da, kroz sprovođenje revizija, obezbijedi nezavisna mišljenja o primjeni zakona i drugih propisa, izvršenju budžeta, finansijskim izvještajima, korišćenju resursa i upravljanja državnom svojinom u institucijama i javnom sektoru Republike Srpske. U konačnici cilj je transparentno, zakonito i kvalitetno upravljanje javnim prihodima.

Zakon o reviziji javnog sektora u članu 16. u drugom stavu definiše da Glavna služba za reviziju ovlašćena da vrši i reviziju budžeta opština i gradova. Finansijska revizija obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti, što znači da će Glavna služba za reviziju, prilikom obavljanja finansijske revizije u skladu sa usvojenim revizorskim standardima:

- utvrditi da li revidirani finansijski izvještaji istinito i objektivno, u svim materijalno značajnim aspektima, prikazuju finansijsko stanje imovine i izvora, uspješnost poslovanja, novčane tokove i izvršenje budžeta, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja i
- procijeniti da li se primjenjuju propisi, da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i ocijeniti finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Centri civilnih inicijativa kreirali su Analizu revizorskih izvještaja jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj kako bi prije svega analizirali proces revizije na lokalnom nivou, ali i ukazali na potrebu davanja većeg značaja revizorskim izvještajima na lokalnom nivou vlasti. Obzirom da je Analiza rađena u septembru, uključeni su svi revizorski izvještaji lokalnih samouprava koje je Glavna služba objavila zaključno sa 30.09.2020. godine.

¹ Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. glasnik RS", br. 97/2016 i 36/2019)

² Zakon o reviziji javnog sektora Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 98/05 i 20/14)

REVIZORSKI IZVJEŠTAJI REVIZIJE LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRPSKOJ

Bosna i Hercegovina je administrativno složeno uređena državna zajednica. Čine je dva entiteta- entitet Republika Srpska i entitet Federacija Bosne i Hercegovine. Dva navedena entiteta ukupno imaju 144 jedinice lokalne samouprave (opštine i gradovi).

Entitet Republika Srpska se u administrativno-teritorijalnom smislu sastoji od 64 lokalne zajednice. „Najmlađa“ lokalna zajednica je Opština Stanari koja je osnovana 2014. godine. Od ukupnog broja lokalnih zajednica, osam je gradova³, a ostalo su opštine.

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske (u nastavku Glavna služba za reviziju) ima zakonsko ovlašćenje da radi finansijsku reviziju u jedinicama lokalne samouprave, što je definisano članom 16. Zakona o reviziji javnog sektora RS. Član 18. istog zakona propisuje da je Glavna služba za reviziju dužna, svake godine da odredi adekvatan broj jedinica lokalne samouprave i javnih preduzeća koja će biti predmet revizije za datu godinu.

Glavna služba za reviziju, ispred sebe ima složen zadatak koji podrazumijeva da sa određenom redovnošću vrši revizije u 64 lokalne zajednice u Republici Srpskoj. Od osnivanja i početka rada Glavne službe, subjektom revizije su bile sve jedinice lokalne samouprave u Republici Srpskoj, tačnije njih 64.

U tabeli je prikaz 64 jedinice lokalne samouprave, sa podatkom o posljednjoj godini izvršene revizije, mišljenju koje dato od strane Glavne službe za reviziju za posljednju reviziju, a u posljednjoj koloni je broj izvršenih revizija nad svakim od subjekata lokalne samouprave u periodu 2001.-2019. godina, od kada se i vrši revizija jedinica lokalne samouprave.

Naziv subjekta	Godina posljednje revizije	Posljednje revizorsko mišljenje ⁴	Ukupan broj izvršenih revizija po JLS
Banja Luka	2016.	MSR/P	4
Bijeljina	2017.	MSR/P	4
Doboj	2017.	MSR/MSR	3
Prijedor	2017.	MSR/MSR	3
Trebinje	2018.	MSR/MSR	5
Zvornik	2015.	N/MSR	4
Istočno Sarajevo	2016.	MSR/MSR	4
Berkovići	2016.	MSR/MSR	3
Bileća	2016.	N/N	4
Bratunac	2019.	P/P	5
Brod	2016.	MSR/MSR	4
Višegrad	2019.	MSR/MSR	5
Vlasenica	2018.	MSR/MSR	4
Vukosavlje	2016.	MSR/MSR	3
Gacko	2019.	MSR/N	5
Gradiška	2017.	MSR/MSR	5
Derventa	2018.	P/P	5
Donji Žabar	2017.	MSR/MSR	3
Istočna Ilidža	2018.	P/MSR	4

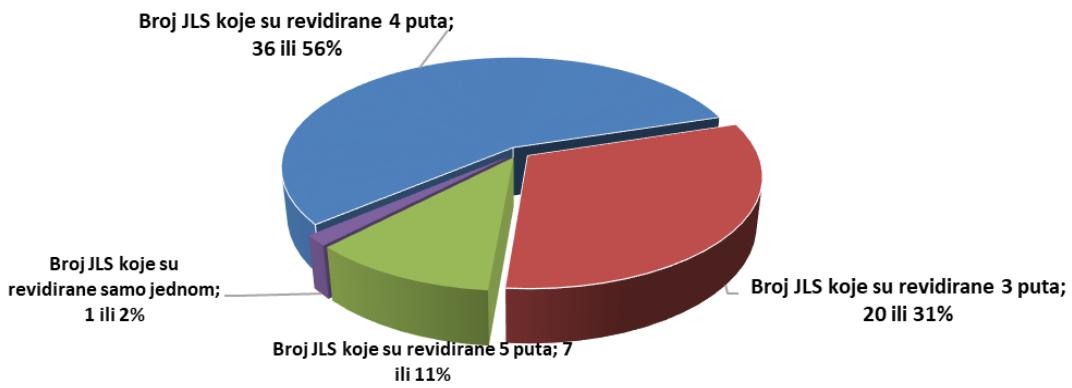
³ Banja Luka, Istočno Sarajevo, Trebinje, Bijeljina, Prijedor, Zvornik, Doboj i Gradiška.

⁴ Prvo mišljenje se odnosi na finansijske izvještaje, a drugo na mišljenje o usklađenosti poslovanja.

Istočni Drvar	2016.	MSR/MSR	3
Istočni Mostar	2018.	MSR/P	3
Istočni Stari Grad	2017.	MSR/N	3
Istočno Novo Sarajevo	2018.	MSR/P	4
Jezero	2018.	MSR/MSR	3
Kalinovik	2017.	MSR/MSR	3
Kneževac	2018.	MSR/MSR	4
Kozarska Dubica	2016.	N/N	4
Kostajnica	2018.	N/MSR	4
Kotor Varoš	2019.	MSR/MSR	4
Krupa na Uni	2016.	N/N	3
Kupres	2018.	N/MSR	3
Laktaši	2016.	MSR/P	4
Lopare	2019.	MSR/MSR	4
Ljubinje	2018.	MSR/MSR	4
Milići	2018.	MSR/MSR	4
Modriča	2019.	MSR/MSR	3
Mrkonjić Grad	2018.	MSR/P	4
Nevesinje	2018.	MSR/MSR	4
Novi Grad	2017.	MSR/MSR	3
Novo Goražde	2019.	N/MSR	4
Osmaci	2019.	MSR/MSR	4
Oštara Luka	2016.	N/MSR	3
Pale	2016.	MSR/N	4
Pelagićevo	2019.	MSR/MSR	4
Petrovac	2018.	MSR/MSR	3
Petrovo	2019.	MSR/MSR	4
Prnjavor	2014.	MSR/MSR	4
Ribnik	2018.	MSR/N	4
Rogatica	2018.	MSR/P	4
Rudo	2018.	MSR/MSR	4
Sokolac	2017.	MSR/MSR	4
Srbac	2017.	MSR/MSR	4
Srebrenica	2019.	MSR/N	5
Stanari	2018.	MSR/MSR	1
Teslić	2015.	MSR/MSR	4
Trnovo	2016.	MSR/N	3
Ugljevik	2016.	MSR/N	4
Foča	2015.	MSR/P	4
Han Pijesak	2019.	P/P	4
Čajniče	2015.	MSR/MSR	3
Čelinac	2015.	MSR/MSR	3
Šamac	2015.	MSR/MSR	3
Šekovići	2018.	MSR/MSR	4
Šipovo	2017.	MSR/MSR	4

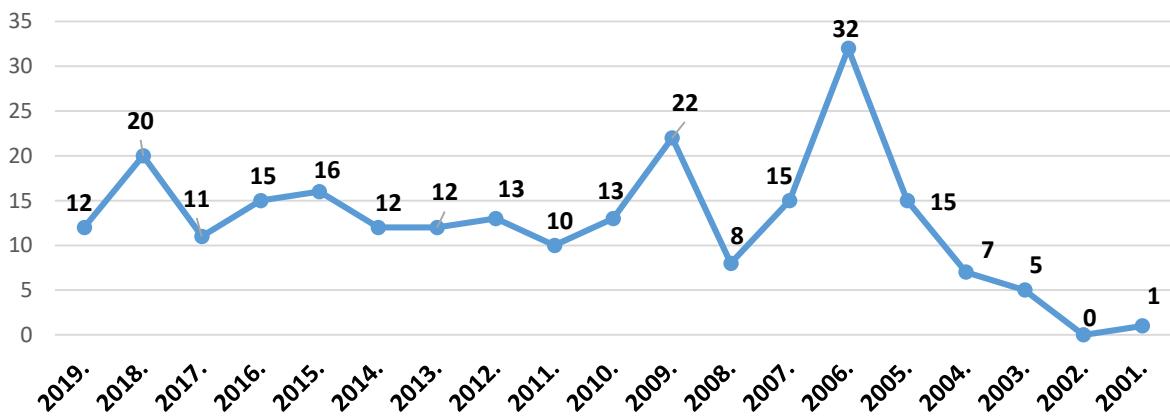
P-Pozitivno mišljenje, MSR - Mišljenje sa rezervom; N - Negativno mišljenje, S-Suzdržano

Učestalost finansijskih revizija nad jedinicama lokalne samouprave u periodu od 2001. do 2019. godine

Od ukupno 64 jedinice lokalne samouprave, njih 36 je revidirano četiri puta, 20 ih je revidirano minimalno tri puta od kada se vrši revizija jedinica lokalne samouprave, sedam jedinica lokalne samouprave je revidirano pet puta u naznačenom periodu, dok je svega jednom revidirana Opština Stanari⁵. **U suštini, sve jedinice lokalne samouprave, su minimalno tri puta bile subjekt revizije u period 2001.-2019. godina.**

Ukupan broj izvršenih finansijskih revizija nad jedinicama lokalne samouprave, od 2001. do 2019. godine

U periodu od 2001. do 2019. godine, a prema podacima Glavne službe za reviziju, izvršeno je 239 revizija finansijskih izvještaja jedinica lokalne samouprave.

Od početka rada Glavne službe za reviziju, jedino za 2002. godinu, nije urađena nijedna revizija jedinica lokalne samouprave.

Na početku Analize predstavljeni su ukupni podaci o izvršenoj reviziji jedinica lokalne samouprave od perioda osnivanja Glavne službe za reviziju javnog sektora do septembra 2020. godine. Zbog aktuelnosti podataka u nastavku će fokus biti na desetogodišnjem periodu (2010. - 2019.).

⁵ Osnovana tek 2014. godine

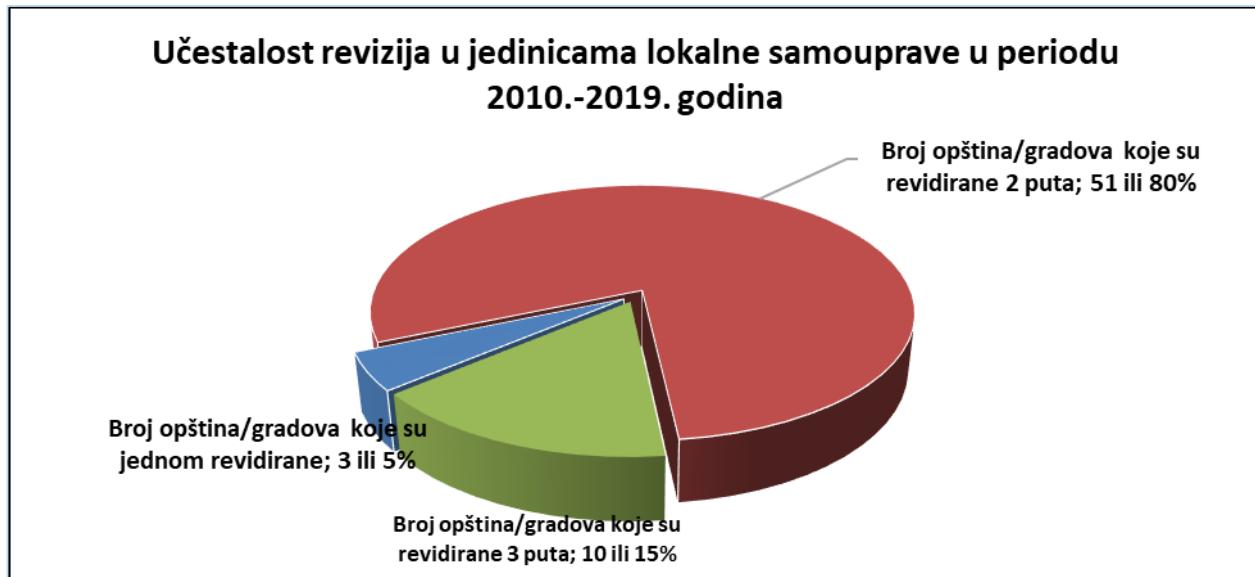
DINAMIKA REVIDIRANJA LOKALNIH SAMOUPRAVA

Nakon što smo prethodno dali širu sliku u vezi sa revidiranjem jedinica lokalne samouprave, u nastavku ćemo analizirati period 2010.-2019. godina.

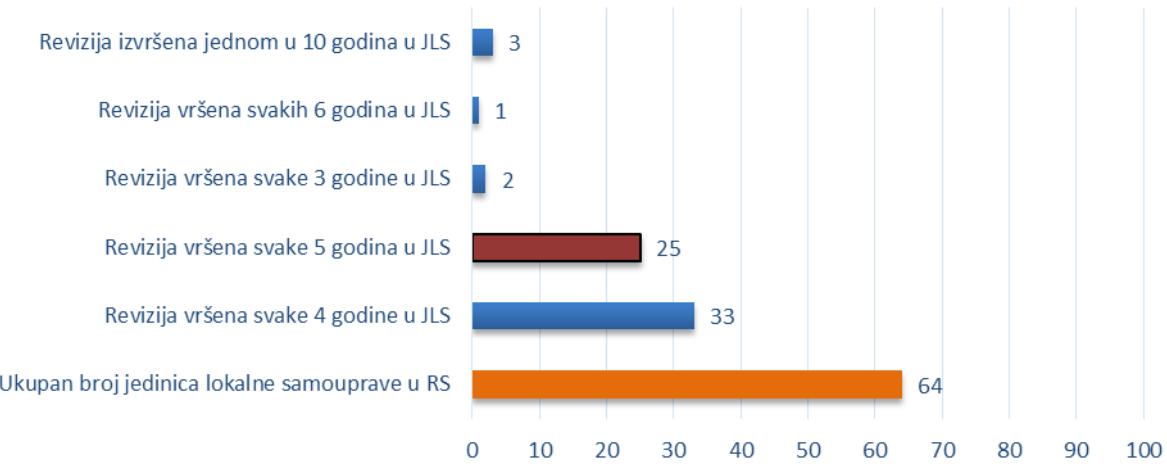
Glavna služba za reviziju javnog sektora, pored obaveznih subjekata revizije, periodično vrši revizije i kod subjekata, koje ne revidira svake godine. Zakon o reviziji javnog sektora Republike Srpske, jedinice lokalne samouprave prepoznaće, pored člana 18. i u članu 16. Zakona.

Učestalost finansijskih revizija kod jedinica lokalne samouprave, javnih preduzeća i drugih institucija i subjekata, Glavna služba za reviziju određuje na osnovu procjene rizika, finansijskog značaja subjekata revizije, rezultata prethodne revizije, prikupljenih informacija o poslovanju subjekata revizije i procjene realnih kapaciteta Glavne službe za reviziju za sprovođenje takvih revizija u toku jedne fiskalne godine.

Svi 64 jedinice lokalne samouprave u Republici Srpskoj su bile subjektom revizije u desetogodišnjem periodu 2010.-2019. godina. Tri lokalne zajednice su u periodu 2010.-2019. godine bile revidirane po jednom, deset lokalnih zajednica su bile revidirane tri puta, dok je 51 lokalna zajednica bila revidirana dva puta u naznačenom desetogodišnjem periodu.

Dinamika između dvije izvršene revizije u jedinicama lokalne samouprave u periodu 2010.-2019. godina

Ukoliko posmatramo vremenski period između revizija u istoj lokalnoj zajednici, vidimo da je za 33 jedinice lokalne zajednice revizija vršena svake četiri godine, dok je za 25 jedinica lokalne samouprave revizija vršena svake pete godine. U dvije lokalne zajednice, revizija je vršena svake tri godine. Revizija je izvršena svega jednom u 10 godišnjem ciklusu za 3 lokalne zajednice.

Generalno, može se zaključiti da je Glavna služba za reviziju napredovala u pogledu broja jedinica lokalne samouprave u kojima se vrši revizija, te da postoji kontinuitet revidiranja jedinica lokalne samouprave. Kako u Republici Srbiji postoji 64 jedinice lokalne samouprave, intencija Glavne službe za reviziju je da se u četvorogodišnjem periodu, izvrši bar jedna revizija u svakoj od jedinica lokalne samouprave. Veoma je značajan angažman Glavne službe za reviziju u vezi sa revidiranjem jedinica lokalne samouprave, kako bi javnost dobila informacije i sa nivoa lokalnih zajednica, a ne da se kompletan fokus stavlja na revizorske izvještaje za više nivoe vlasti, posebno na obavezne revizije, kako je to Zakonom o reviziji javnog sektora i propisano.

REVIZORSKA MIŠLJENJA

Kako finansijska revizija obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima, Glavna služba za reviziju svakoj revidiranoj instituciji daje po dvije ocjene - mišljenja. Napomenućemo da je do 2014. godine, ocjena bila jedinstvena za finansijsku reviziju, koja se dobijala za finansijske izvještaje i ocjene usklađenosti sa zakonima i drugim aktima. Od 2015. godine (za izvještaje iz 2014. godine), uvedena je praksa da se daju zasebne ocjene za finansijske izvještaje i za usklađenost sa zakonima i drugim aktima.

Pristup CCI korišten u ovom izvještaju je da se jedinstvena ocjena finansijske revizije kreira se na način da se od dvije ocjene, njenih sastavnih segmenata-revizije finansijskih izvještaja i revizije usklađenosti sa zakonima- uzima ona lošija i proglašava ocjenom finansijske revizije. I u javnosti se najčešće koristi ovaj pristup.

Da bi prenijeli svoj stav o finansijskom poslovanju određene institucije, a kako to propisuju ISSAI standardi, revizori svoje ocjene, odnosno mišljenje daju u standardizovanom formatu. ISSAI 100 standard propisuje da mišljenje može biti „bez kvalifikacije“ ili „sa kvalifikacijom“.⁶ Mišljenje „bez kvalifikacije“ je tzv. „pozitivno mišljenje“, pod kojim se ubraja i pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje (isticanje predmeta)⁷. **Pozitivno mišljenje** se daje kada revizor utvrđi da finansijski izvještaji pružaju istinit i objektivan prikaz finansijskog poslovanja institucije, u skladu sa zakonskim propisima.

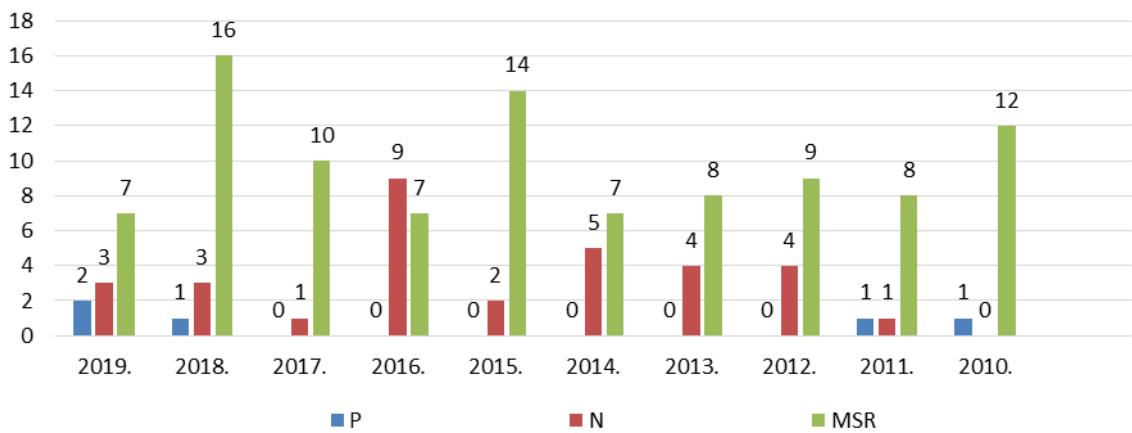
Sa druge strane, mišljenja „sa kvalifikacijom“ mogu biti:

- **Mišljenje s rezervom** – U slučaju kada revizor nije u mogućnosti da izrazi pozitivno mišljenje, a njegova neslaganja nisu od takvog materijalnog značaja da bi zahtijevali izražavanje negativnog mišljenja, on se odlučuje na „mišljenje s rezervom“. Rezerva se u ovom tipu mišljenja izražava korištenjem izraza "osim za pitanja na koja se odnosi".
- **Negativno** – Negativno mišljenje daje se u slučaju kada revizor ima dovoljne i odgovarajuće dokaze iz kojih zaključuje kako su greške u finansijskom poslovanju značajne i sveprisutne. Takođe, ovaku ocjenu revizor će dati kada uoči kontinuirane pogrešne iskaze u finansijskim izvještajima;
- **Suzdržavanje od davanja mišljenja** – Ovakva „ocjena“ revizora daje se u slučaju kada nije u mogućnosti dobiti dovoljne i odgovarajuće dokaze o određenim stawkama u okviru predmetnog pitanja. Riječ je pitanjima koja jesu ili bi mogla biti od materijalne važnosti, ali nisu sveprisutna u finansijskom poslovanju institucije;

⁶ Kvalifikacija, u kontekstu revizije, je precizno objašnjenje za iskazano revizorsko mišljenje. Naziva se i osnov za mišljenje.

⁷ Uz svako od mišljenja, revizori mogu skrenuti pažnju, revidiranoj instituciji, na određeno pitanje, koje smatraju posebno značajnim, ali ne toliko da bi uticalo na datu ocjenu (i predstavljalo kvalifikaciju). U tom slučaju ocjeni se može pridružiti odrednica „sa skretanjem pažnje“ (Pa imamo Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje i samo Pozitivno mišljenje, itd.).

Revizorska mišljenja o finansijskoj reviziji jedinica lokalne samouprave u periodu 2010.-2019. godina

P - pozitivno; N - negativno; MSR –mišljenje s rezervom;

U periodu od 2010.- do 2019. godine, Glavna služba za reviziju je objavila 135 izvještaja o finansijskoj reviziji jedinica lokalne samouprave, u skladu sa godinama na koje se odnosila revizija finansijskog poslovanja jedinica lokalne samouprave.

Gotovo sve jedinice lokalne samouprave su revidirane bar dva puta u ovom periodu, izuzetak su bile Opština Čelinac⁸ koja je u ovom ciklusu revidirana jednom, kao i Opština Šamac⁹. Specifično, a to smo u prethodnom poglavlju naveli je Opština Stanari, koja je osnovana 2014. godine i bila je jednom revidirana u periodu na koji se odnosi analiza.

Glavna služba za reviziju je u svakoj posmatranoj godini, radila revizije finansijskih izvještaja jedinica lokalnih samouprava. Posmatrajući ocjene, lokalne zajednice su u period 2010.-2019. godina, najviše puta dobine „mišljenje s rezervom“ - 98 puta. Barem jedno „negativno mišljenje“, jedinice lokalne samouprave su dobine 32 puta, dok su oba „pozitivna mišljenja“- data pet puta.

Revizorska mišljenja u ukupnom broju izvještaja, u periodu 2010.-2019. godina

Vidljivo je da su u strukturi mišljenja, najčešća „mišljenja s rezervom“ sa zastupljenošću od 73% u ukupnoj strukturi mišljenja. „Negativno mišljenje“ sa 24% od ukupne zastupljenosti u revizorskim

⁸ Opština Čelinac ima redovnost revizije i bila je subjekt revizije 2005. i 2009., ali taj podatak nam izlazi izvan okvira ciklusa 2010.-2019. godina. U ovom ciklusu Opština Čelinac je revidirana i u 2015. godini.

⁹ Opština Šamac ima redovnost revizije i bila je subjekt revizije 2006. i 2009. godine, ali taj podatak nam izlazi izvan okvira ciklusa 2010.-2019. godina.

mišljenjima je značajno zastupljeno u ukupnoj strukturi. **Podatak da samo 3% mišljenja, u strukturi čine „pozitivna mišljenja“ je i najkritičniji podatak u ovom segmentu analiziranog.**

Tabele u nastavku, predstavljaju sve jedinice lokalne samouprave koje su u periodu 2010.-2019. godine, dobile negativno revizorsko mišljenje, uz obavezno navođenje u kojem periodu je nastalo negativno mišljenje i ko se nalazio na pozicija načelnika/gradonačelnika u godini, kada je izvršena revizija. Posebno smo tabelarno izdvojili jedinice lokalne samouprave koje su dva puta u periodu 2010.-2019. godina dobili negativno revizorsko mišljenje.

Naziv subjekta	Godina revizije	Mišljenje revizije ¹⁰	Načelnik/gradonačelnik
Trebinje	2014.	N/MSR	Slavko Vućurević (PDP)
Zvornik	2015.	N/MSR	Zoran Stevanović (SNSD)
Istočno Sarajevo	2012.	N	Vinko Radovanović
Bileća	2016.	N/N	Miljan Aleksić (SNSD)
Bratunac	2016.	N/MSR	Nedeljko Mlađenović (SDS)
Vlasenica	2013.	N	Dragoslav Todorović (SDS)
Gradiška	2012.	N	Nikola Kragulj(SNSD)
Istočno Novo Sarajevo	2014.	N/MSR	Ljubiša Čosić (SNSD)
Kneževо	2014.	N/N	Bore Škeljić (NDP)
Kozarska Dubica	2016.	N/N	Radenko Reljić (SNSD)
Krupa na Uni	2016.	N/N	Mladen Kljajić (DNS)
Kupres	2018.	N/MSR	Gojko Šebez (SNSD)
Lopare	2015.	N/MSR	Rado Savić (SDS)
Ljubinje	2014.	MSR/N	Darko Krunić (SDS)
Nevesinje	2013.	N	Momčilo Šiljegović (SDS)
Novo Goražde	2019.	N/MSR	Mila Petković (SNSD)
Pale	2016.	MSR/N	Kovačević Miodrag (SDS)
Srebrenica	2019.	MSR/N	Mladen Grujičić (SNSD)

P-Pozitivno mišljenje, MSR - Mišljenje sa rezervom; N - Negativno mišljenje, S-Suzdržano

¹⁰ Od 2014. godine, prvo mišljenje se odnosi na finansijski izvještaj, a drugo mišljenje na usklađenost poslovanja.

Tabela sa prikazom jedinica lokalne samouprave koje su dobile dva uzastopna negativna mišljenja za jedan ili oba segmenta (za finansijske izvještaje i/ili za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim propisima).

Naziv subjekta	Godina revizije	Mišljenje revizije	Prethodna godina revizije	Mišljenje revizije	Načelnik/Gradonačelnik u trenutku negativnog revizorskog mišljenja
Gacko	2019.	MSR/N	2016.	MSR/N	Milan Radmilović (SDS)
Istočni Stari Grad	2017.	MSR/N	2013.	N	Bojo Gašanović (SDS)
Kostajnica	2018.	N/MSR	2014.	N/N	Bundalo Drago (SDS)
Oštra Luka	2016.	N/MSR	2012.	N	Dragan Stanar (DNS)
Ribnik	2018.	MSR/N	2013.	N	Radenko Banjac (SP) i Savić Goran(SNSD-2013. godine)
Trnovo	2016.	MSR/N	2012.	N	Goran Vujičić (SNSD) i Nenad Mišović (SDS u periodu 2012. godine)
Ugljevik	2016.	MSR/N	2011.	N	Vasilije Perić (SDS)

P-Pozitivno mišljenje, MSR - Mišljenje sa rezervom; N - Negativno mišljenje, S-Suzdržano

Jedinice lokalne samouprave u Republici Srpskoj koje su dva puta u nizu, od strane Glavne službe za reviziju, dobile negativno mišljenje na finansijske izvještaje su: Gacko, Istočni Stari Grad, Kostajnica, Oštra Luka, Ribnik, Trnovo i Ugljevik.

Pored ovih jedinica lokalne samouprave, u posljednjem revizorskom izvještaju, negativna revizorska mišljenja su dobile i sljedeće jedinice lokalne samouprave: Zvornik, Bileća, Kozarska Dubica, Krupa na Uni, Kupres, Novo Goražde, Pale i Srebrenica. Navedene jedinice lokalne samouprave su zabilježile negativan trend, prema nalazima revizije, u odnosu na prethodni ciklus revizije, kada su pomenute jedinice lokalne samouprave od strane Glavne službe za reviziju, dobile mišljenje s rezervom.

Negativan trend, spomenućemo i kod Opština Laktaši, koja je 2011. godine, od Glavne službe za reviziju, za finansijske izvještaje, tada dobila pozitivno mišljenje, da bi nakon 5 godina, 2016. godine, Glavna služba za reviziju dala mišljenje s rezervom. Uz prethodno navedene jedinice lokalne samouprave, koje su imale negativno mišljenje, šesnaest je lokalnih zajednica koje nisu ostvarile progres i svoj rad unaprijedili kako u smislu finansijske discipline, tako ni u kontekstu poštivanja zakonodavstva i drugih propisa.

Najveći broj jedinica lokalne samouprave, njih 38¹¹, je u periodu od 2010.-2019. godine, zadržao isti nivo mišljenja u minimalno dvije urađene revizije-mišljenje s rezervom. Nisu iskoračili ka pozitivnom mišljenju, no svakako je dobro, što nisu učinili ni korak unazad i nisu dobili ni negativna mišljenja o Glavne službe za reviziju.

Jedinice lokalne samouprave, koje su od strane Glavne službe za reviziju, imale pozitivne trendove su:

Opština Bratunac je prešla put od negativnog revizorskog mišljenja na finansijske izvještaje, u 2016. godini, do pozitivnog mišljenja za 2019. godinu, od strane Glavne službe za reviziju. Opština Han Pijesak je 2015. godine, dobila mišljenje s rezervom, a 2019. godine, je Glavna služba za reviziju je

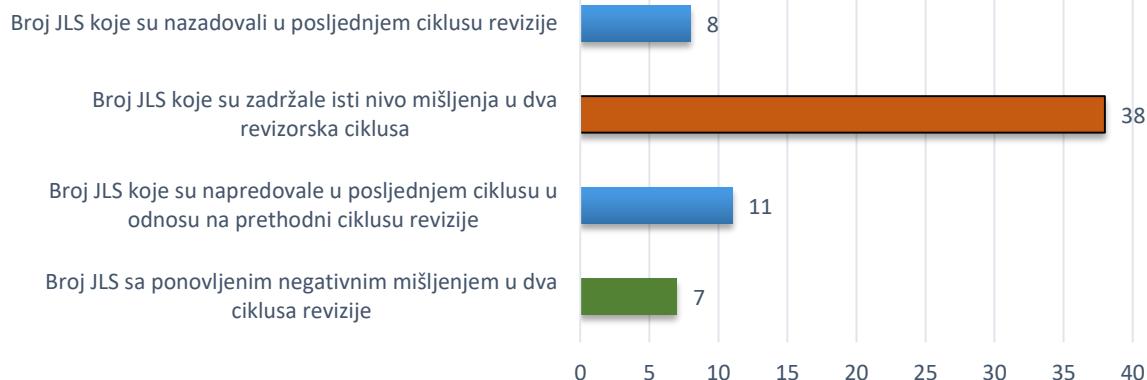
¹¹ Izuzetak su Opština Stanari, Opština Čelinac i Opština Šamac, koje su jednom revidirane u naznačenom periodu.

dala pozitivno mišljenje navedenoj opštini. Ovo su dva značajna primjera poboljšanja u finansijskom poslovanju i poštivanju zakonodavstva. Nesumnjivo da je pozitivnom mišljenju značajno doprinijela i činjenica da su ove dvije opštine realizovale sve preporuke date od strane Glavne službe za reviziju u izvještajima koji su prethodili.

Svakako, vrijedno je spomenuti da je još devet jedinica lokalne samouprave, donekle unaprijedilo svoj rad i finansijsko poslovanje i nakon negativnog revizorskog mišljenja, su u posljednjem revizorskom izvještaju, dobili mišljenje s rezervom. Radi se o sljedećim jedinicama lokalne samouprave: Trebinje, Istočno Sarajevo, Vlasenica, Gradiška, Istočno Novo Sarajevo, Kneževi, Lopare, Ljubinje i Nevesinje.

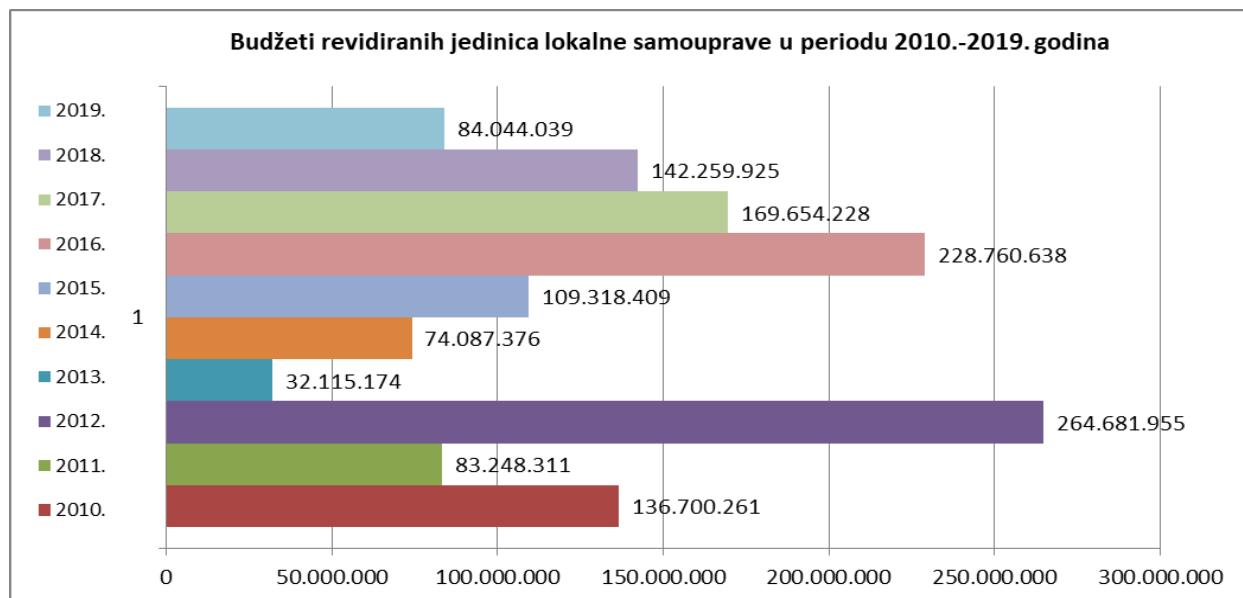
Primjer koji treba slijediti, jeste primjer jedanaest jedinica lokalne samouprave koje su u posljednjem revizorskom izvještaju, pokazale da se može raditi kvalitetno i u skladu sa finansijskom disciplinom, kao i sa zakonima na kojima se bazira rad jedinica lokalne samouprave.

Najzanimljiviji pokazatelji kretanja revizorskih mišljenja u periodu 2010.-2019.

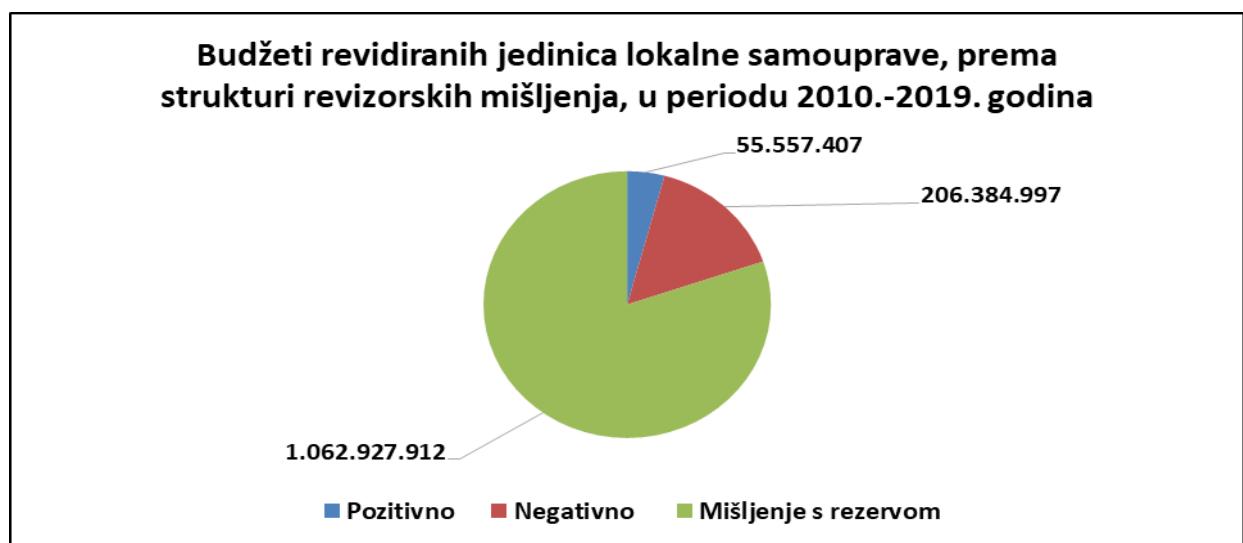
BUDŽETI REVIDIRANIH SUBJEKATA

U nastavku dajemo pregled budžeta revidiranih institucija, jedinica lokalne samouprave, njih 64 nad kojima je izvršena revizija, po godinama u kojima su vršene revizije.

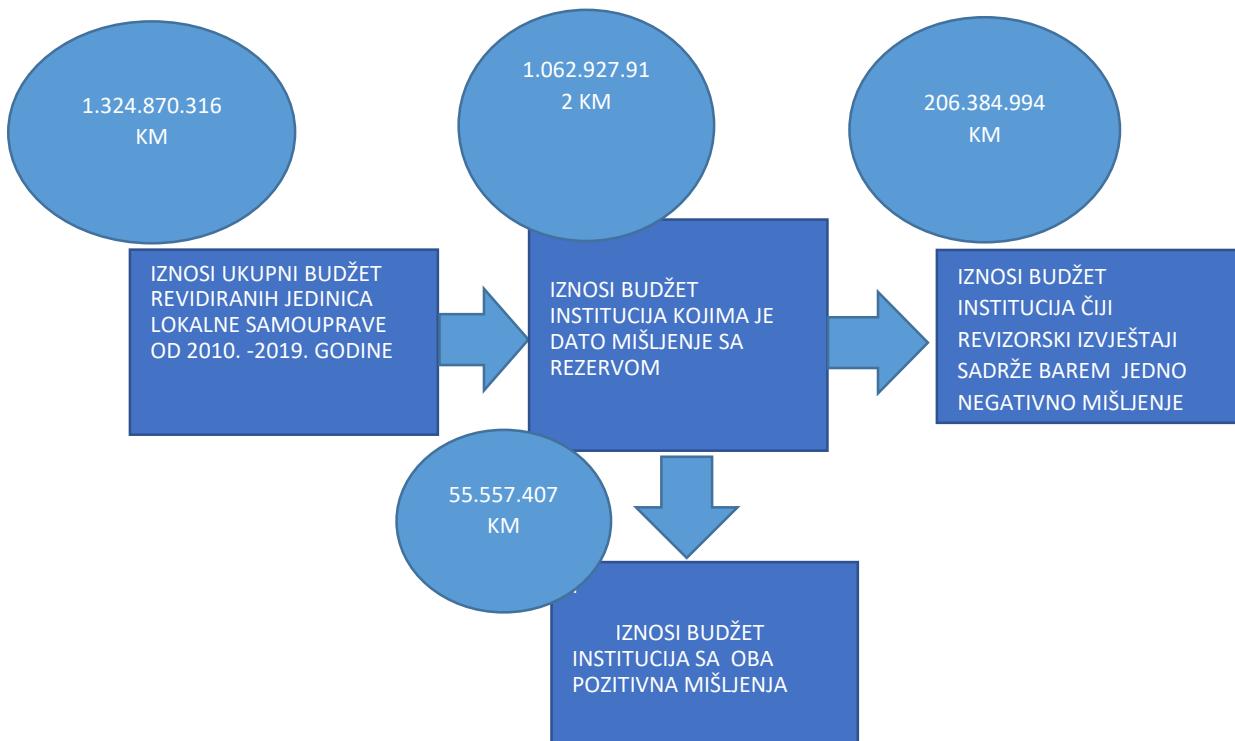

Jedinice lokalne samouprave imaju dosta stabilan i značajan potencijal, posmatrajući stvari sa aspekta finansija. Ukupno, prema podacima iz revizorskih izvještaja, u periodu 2010.-2019. godina, 64 revidirane jedinice lokalne samouprave su raspolagale sa ukupno 1.324.870.316 KM.

Kretanje visine budžeta je variralo od najvišeg iznosa u 2012. godini, kada je 13 jedinica lokalne samouprave raspolagalo sa 264.681.955 KM, do najnižeg budžetskog iznosa u 2013. godini, kada je 12 jedinica lokalne samouprave, raspolagalo sa 32.115.174 KM. Ova amplituda je lako objašnjiva, u 2012. godini, subjekti revizije su bili razvijene jedinice lokalne samouprave (Banja Luka, Dobojski, Prijedor, Bijeljina), koje zbog svog statusa imaju veće budžetske i prihode i rashode. U 2013. godini, od 12 jedinica lokalne samouprave, uglavnom su revidirane one nerazvijene i slabo razvijene, gdje čak 3 jedinice lokalne samouprave (Kupres, Jezero i Istočni Mostar), zajedno nemaju ni milion KM godišnji budžet.

Od ukupnog iznosa budžeta revidiranih jedinica lokalne samouprave u periodu 2010.-2019. godina, koji je iznosio 1.324.870.316 KM, najvišim dijelom budžeta su upravljale jedinice lokalne samouprave koje su dobile mišljenje s rezervom- 1.062.927.912 ili 80% od ukupnih sredstava. Od ukupnog budžeta jedinica lokalne samouprave, koje su revidirane u naznačenom periodu, 206.384.994 KM 16%, je iznos, koje su potrošile opštine/gradovi, čiji revizorski izvještaji sadrže barem jedno negativno mišljenje Glavne službe za reviziju.

Može se zaključiti da u svim jedinicama lokalne samouprave, postoji ogroman prostor za napredovanje i usklađivanje rada i sa finansijskim standardima i sa zakonodavstvom koje reguliše način upravljanja budžetom.

PREPORUKE DATE U REVIZORSKIM IZVJEŠTAJIMA

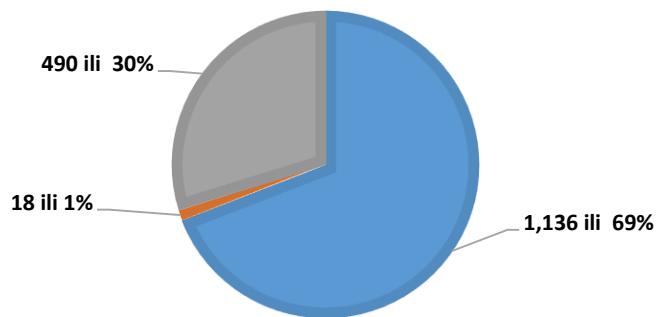
Revizorski nalazi, u izvještajima o finansijskoj reviziji, popraćeni su preporukama za revidirane institucije, kojima je cilj otklanjanje propusta i grešaka uočenih u radu institucije, kako bi se taj rad, u nastavku, odvijao transparentno, u skladu sa propisima i u korist građana.

U periodu 2010. - 2019. sve jedinice lokalne samouprave su bile revidirane minimalno jednom, a neke i više puta u ovom periodu. Ipak, a s obzirom da i Glavna služba za reviziju to navodi u svojim izvještajima, preporuke su relevantne za praćenje, u okviru perioda do pet godina, između dva ciklusa revizije kod jednog subjekta revizije. Preporuke koje su starije od 5 godina, zbog protoka vremena nisu aktuelne i prema revizorskim navodima u izvještajima ne prati se njihova realizacija, ali se prati da li se ponavljaju pri kreiranju novog revizorskog izvještaja.

Glavna služba za reviziju javnog sektora je u periodu 2010.-2019. godina, kroz svoje izvještaje prema jedinicama lokalne samouprave, njih 64, uputila 1644 preporuke, u 135 objavljenih izvještaja.

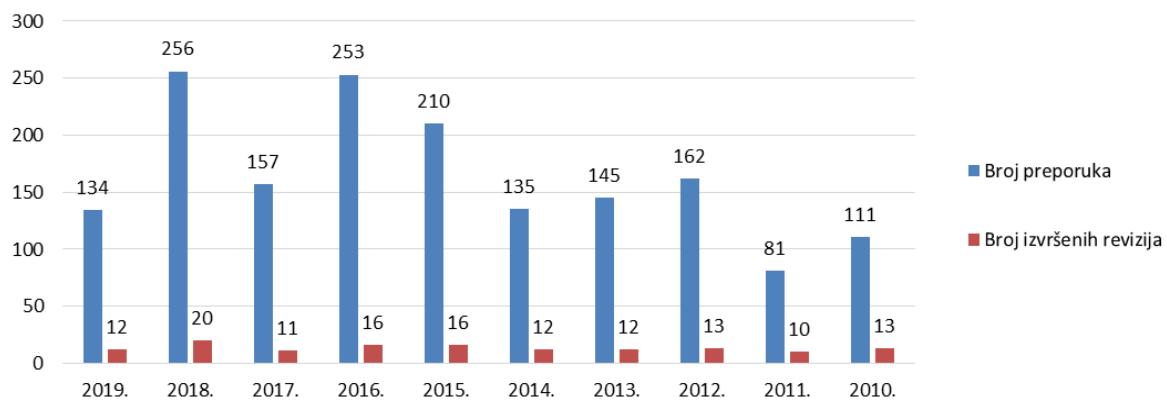
BROJ UPUĆENIH PREPORUKA REVIDIRANIM INSTITUCIJAMA, PREMA DATIM MIŠLJENJIMA, U PERIODU 2010.-2019.

■ Mišljenje s rezervom ■ Pozitivno mišljenje ■ Negativno mišljenje

Najviše preporuka u periodu 2010.-2019. godina se odnosili na revizorska mišljenja s rezervom, njih 1136 ili 69%. Značajan udio u ukupnom broju preporuka se odnosi na preporuke u vezi revizorskih izvještaja koji su dobili negativno mišljenje, 490 ili 30%. S obzirom da je svega 5 jedinica lokalne samouprave u navedenom desetogodišnjem periodu dobilo oba pozitivna mišljenje, ne čudi podatak o svega 18 preporuka na pozitivne izvještaje ili zanemarivih 1%.

Preporuke, date u revizorskim izvještajima, po godinama, za period 2010.-2019. godina

Najviše preporuka, u zbiru, Glavna služba za reviziju je dala u 2018. godini, njih 256, za 20 revidiranih subjekata. Najviše preporuka u prosjeku, je dato u 2017. godini, kada je na osnovu 11 izvršenih revizija, broj preporuka bio iznad 14 po subjektu revizije.

Pojedinačno, kada posmatramo jedinice lokalne samouprave, najmanje preporuka u dva revizorska izvještaja, Glavna služba za reviziju je dala, Opštini Han Pijesak -9. S druge strane, Banja Luka je kroz izvještaj za 2012. i 2016. godinu, dobila 48 preporuka¹².

¹² Banjaluka ima najviše nižih budžetskih korisnika, tako da se preporuke u revizorskem izvještaju Grada Banjaluke odnose i na te subjekte (niže budžetske korisnike), kao što su javne ustanove, centri i organizacije iz nadležnosti grada.

REALIZACIJA DATIH PREPORUKA¹³

Kako bi smo imali validne podatke o realizaciji preporuka, koristili smo revizorske izvještaje jedinica lokalne samouprave i implementaciju preporuka po prethodnoj reviziji subjekata, odnosno lokalnih samouprava za čije je postupanje po istima, mogao da ocijeni tim revizora¹⁴.

Pored podataka do kojih smo dolazili putem podataka iz i revizorskih izvještaja, Centri civilnih inicijativa su uputili dopis u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama prema svih 64 jedinice lokalne samouprave, kako bismo dobili relevantne informacije, između ostalog i o realizaciji preporuka. Značajno je naglasiti da Glavna služba za reviziju, na svojoj web stranici ima kreiran registar preporuka sa statusom istih, što je u značajnoj mjeri doprinijelo kvaliteti podataka. Značajno je da navedemo koji sve statusi preporuka mogu biti¹⁵:

- Provedena preporuka
- Djelimično provedena
- Nije provedena
- Nije aktuelna (preporuka izvan roka za provjeru)
- Nije provjerena

Ukupan broj datih preporuka jedinicama lokalne samouprave, u posmatranom desetogodišnjem periodu je 1644. Ipak, 134 preporuke, koje je Glavna služba za reviziju javnog sektora, dala za izvještaje revidirane za period 2019. godine i koji su objavljeni do 31.08.2020. godine, nisu relevantni, jer nije ni bilo vremena da se realizuju u periodu na koji se odnosi Analiza. U nastavku ćemo govoriti o 1510 preporuka, za koje je bilo dovoljno vremena da se izvrši njihova realizacija i navećemo ishode za iste.

Od ukupnog broja preporuka, njih 1510, na osnovu dostupnih podataka, izvršena je realizacija 506 preporuka ili oko 33,5% od svih preporuka. Djelimično je realizovano ili provedeno 222 preporuke ili 15%. Kada se uobziri informacija da je realizovanih i djelimično realizovanih preporuka 48,5%, dolazimo do saznanja, da se više od 50% preporuka nije realizovalo ili su ostale neprovjerene, uslijed nedostavljenih podataka od strane jedinica lokalne samouprave. Ne postoji bilo kakva informacija da bilo ko snosi sankcije zbog propusta u procesima realizacije preporuka. Posljedica koje imaju revidirane

¹³ Kompletni podaci o statusu preporuka se nalaze u dodatku 2., predstavljeni su tabelarno.

¹⁴ Iako revizori u narednom revizorskem izvještaju za isti subjekat daju pregled statusa preporuka u slučaju kada je protok vremena značajan nije moguće izvršiti ocjenu postupanja po preporukama.

¹⁵ Kroz uvid u registar preporuka, pregled provođenja preporuka i odgovore, koje smo dobijali iz jedinica lokalne samouprave, potpuno je jasno kakvi su statusi preporuka.

institucije, koje ne realizuju date preporuke u svrhu unapređenja procesa i otklanjanja uočenih nedostataka, su negativna mišljenja revizora, koja se za određene subjekte ponavljaju.

Specifično, za jedinice lokalne samouprave, koje su revidirane u 2010. i 2011. godini, za 193 preporuke je protekao vremenski rok relevantnosti, kako stoji formulacija u izvještajima Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske. Radi se o 13% postu preporuka, koje zbog protoka vremena, nisu provjeravane od strane Glavne službe za reviziju javnog sektora. Od 2012. godine, postoji redovnost u provjeri realizacije preporuka od strane Glavne službe za reviziju.

Nerealizovanih preporuka je 156 ili 10%. Preporuka za koje nemamo podatak i koje su neprovjerene, je 430 ili oko 29%. Neprovjerene preporuke su one, za koje nismo dobili odgovor na upit, te one gdje Glavna služba za reviziju, nema još uvijek povratne informacije o statusu preporuka, jer još nije radila pregled provođenja preporuka u nekim jedinicama lokalne samouprave.

Navećemo nekolicinu jedinica lokalne samouprave, koje su nedovoljno radile na preporukama, što se sigurno odrazilo na revizorska mišljenja:

Opština Gacko je 2016. dobilo negativno mišljenje revizije i čak 14 preporuka, od čega je svega 3 u potpunosti realizovao, 3 tek djelimično, dok za 8 preporuka nije uopšte provedeno ni ti realizovano na bilo koji način.

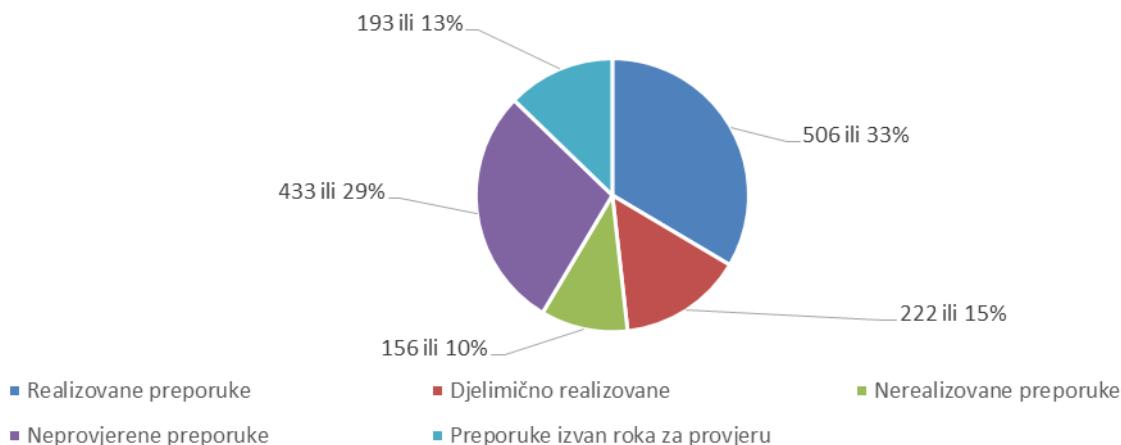
Opština Kostajnica je dobila negativno revizorsko mišljenje 2014. godine. Nakon 2014. godine, lokalna administracija u Kostajnici je trebala otkloniti nedostatke koji su evidentirani kroz 15 preporuka. Svega 3 preporuke su u potpunosti realizovane, 4 tek djelimično, a 8 nije nikako realizovano ni provedeno. Glavna služba za reviziju je ponovo 2018. godine, izvršila reviziju, a Opština Kostajnica je dobila negativno mišljenje na finansijske izvještaje. Nakon toga, objavljen je izvještaj o provjeri statusa preporuka za Opština Kostajnica, a Glavna služba je dala Zaključak o provođenju preporuka je sa rezervom.

Opština Istočni Drvar je interesantan primjer nepoštivanja preporuka, nisu realizovali nijednu od 17 preporuka iz 2012. godine, a za preporuke iz 2016. godine, nisu dostavile odgovor.

Postoje i lokalne zajednice, koje su veoma posvećeno radile na datim preporukama i koje su realizovale potpuno ili u značajnoj mjeri, revizorske preporuke, što je doprinijelo i boljem mišljenju datom od strane Glavne službe za reviziju. Nekolicinu ćemo spomenuti:

Opština Čajniče je provela svih 7 preporuka 2015. godine. Han Pijesak je isti broj preporuka (7) realizovao 2015. godine, Foča je 2015. godine, realizovala svih 15 datih preporuka. Opština Bratunac je provela svih 11 preporuka, koje su im date, u revizorskem izvještaju iz 2016. godine.

Status preporuka, datih jedinicama lokalne samouprave, za period 2010.-2019. godina

Realizacija preporuka, naročito sa nivoa jedinica lokalne samouprave, može se svrstati u jedan od najznačajnijih nedostataka post-revizacionog procesa. Nema propisanih sankcija za neodgovoran odnos sa nivoa jedinica lokalne samouprave prema statusu preporuka, te izostaje odgovornost za nerealizovane preporuke. Rad na realizaciji preporuka u budućnosti bi trebalo povezati sa mehanizmom sankcija za neodgovorne nosioce vlasti u jedinicama lokalne samouprave i trebalo bi stvoriti obavezujući mehanizam, da jedinice lokalne samouprave dostavljaju informacije o realizaciji preporuka na kraju svake kalendarske godine, prema lokalnom parlamentu, koji uglavnom i usvaja akcione planove za otklanjanje nepravilnosti.

Pregled provođenja preporuka

Glavna sluzba za reviziju uvela je dobru praksu, kojom vrši pregled provođenja preporuka, kako bi se uvjerila da su subjekti revizije, postupili u skladu sa preporukama i otklonili nedostatke na koje su ukazali pri obavljanju revizorskog posla. Na osnovu pregleda objavljuje se Izvještaj o statusu preporuka datih prilikom finansijske revizije. Kako smo utvrdili iz dostupnih Izvještaja, praksa je da se pregled provođenja preporuka provodi dvije godine nakon provedene finansijske revizije, što daje dovoljno vremena institucijama da poduzmu potrebne aktivnosti na provođenju preporuka.

Kontrola se definiše zaključkom. Glavna služba za reviziju može dati: Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka, negativan zaključak o sprovođenju preporuka i pozitivna zaključak. Fokus pri kontroli preporuka, Glavna služba za reviziju stavlja na knjigovodstvenu dokumentaciju i izjave koje podržavaju izvještaj o provođenju preporuka za određenu godinu. Izbor postupaka provjere je zasnovan na prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno pogrešnih informacija u izvještaju o provođenju datih preporuka.

Praksa kontrole provođenja preporuka je uvedena i prvi put se primjenila na revizorske izvještaje, prema jedinicama lokalne samouprave, za 2012. godine, kada je izvršena kontrola svih 13 revizorskih izvještaja lokalnih zajednica. Puna kontrola preporuka je izvršena i za 12 subjekata revizije sa nivoa

jedinica lokalne samouprave u 2013. i 2014. godini. U 2015. godini je izvršeno 16 revizija jedinica lokalne samouprave, a u svim subjektima revizije je izvršena i kontrola provođenja preporuka. Za 2016. i 2017. godinu, nije izvršena nijedna kontrola provođenja preporuka za jedinice lokalne samouprave, da bi se za 2018. godinu, objavili rezultati kontrole provođenja preporuka za dvije lokalne zajednice.

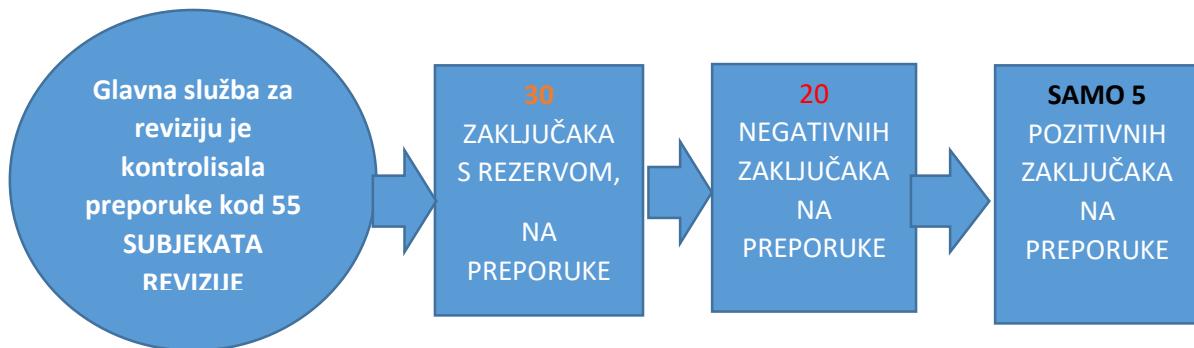
Naziv subjekta	Godina na koju se odnosi izvještaj o status datih preporuka	Godina objave rezultata	Rezultat
Grad Istočno Sarajevo	2012.godina	2015.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Trnovo	2012. godina	2015.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Berkovići	2012. godina	2015.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Doboj	2012.godina	2015.	Pozitivan zaključak o sprovođenju preporuka
Gradiška	2012. godina	2015.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Istočni Drvar	2012. godina	2015.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Oštara Luka	2012. godina	2015.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Prijedor	2012. godina	2015.	Pozitivan zaključak o sprovođenju preporuka
Banja Luka	2012.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Sokolac	2012.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Bijeljina	2012.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Vukosavlje	2012.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Srbac	2012.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Jezero	2013.godina	2016.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Istočni Mostar	2013. godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Donji Žabar	2013. godina	2016.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Nevesinje	2013.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Vlasenica	2013.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Kupres	2013.godina	2016.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Petrovac	2013.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Šipovo	2013.godina	2016.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka

Mrkonić Grad	2013.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Ribnik	2013. godina	2016.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Kalinovik	2013. godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Istočni Stari Grad	2013.godina	2016.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Istočna Ilidža	2014. godina	2017.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Prnjavor	2014. godina	2017.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Istočno Novo Sarajevo	2014.godina	2017.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Milići	2014.godina	2017.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Kostajnica	2014.godina	2017.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Šekovići	2014.godina	2017.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Kneževо	2014.godina	2017.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Derventa	2014.godina	2017.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Rogatica	2014.godina	2017.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Ljubinje	2014.godina	2017.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Rudo	2014.godina	2017.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Trebinje	2014.godina	2018.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Pelagićevo	2015.godina	2018.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Čelinac	2015. godina	2018.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Novo Goražde	2015. godina	2018.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Zvornik	2015. godina	2018.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Foča	2015. godina	2018.	Pozitivan zaključak o sprovođenju preporuka
Modriča	2015.godina	2018.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Lopare	2015. godina	2018.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Osmaci	2015.godina	2018.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Petrovo	2015. godina	2018.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Čajniče	2015. godina	2018.	Pozitivan zaključak o

			sprovođenju preporuka
Han Pijesak	2015. godina	2018.	Pozitivan zaključak o sprovođenju preporuka
Šamac	2015.godina	2018.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Višegrad	2015. godina	2018.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Kotor Varoš	2015. godina	2018.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Teslić	2015. godina	2018.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Srebrenica	2015. godina	2018.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka
Kostajnica	2018.godina	2020.	Zaključak s rezervom o sprovođenju preporuka
Ribnik	2018.godina	2020.	Negativan zaključak o sprovođenju preporuka

Iz tabele se može vidjeti da je 55 subjekata revizije bilo u procesu kontrole realizacije preporuka, u periodu 2010.-2019. godine. Svega je 5 jedinica lokalne samouprave, dobilo pozitivan zaključak o sprovođenju preporuka. Najviše puta je dat zaključak s rezervom- 30 puta. Čak 20 jedinica lokalne samouprave, je dobilo negativan zaključak o sprovođenju preporuka.

Primjer nepoštivanja preporuka je najočitiji u slučaju opština Srebrenica i Novo Goražde. Nakon sprovedene revizije u 2015. godini, u navedenim opština, Glavna služba za reviziju je uradila u ovim opština i kontrolu preporuka. Obje opštine su dobole negativan zaključak o sprovođenju preporuka, od strane Glavne službe za reviziju. Načelnici opština i njihove službe su imale dovoljno vremena, da otklone evidentirane nedostatke u radu, ali nisu mnogo uradili na realizaciji preporuka. Rezultat takvog odnosa je i negativno revizorsko mišljenje za finansijsko poslovanje u 2019. godini.

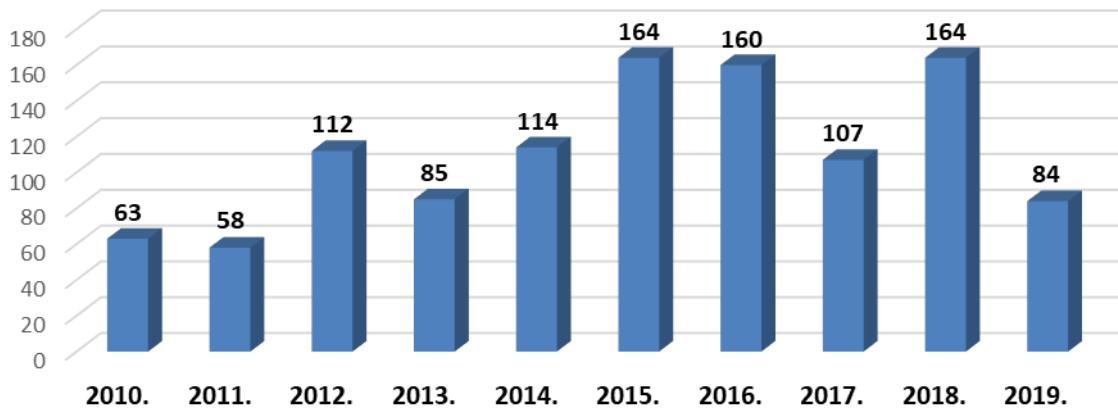

KVALIFIKACIJE KAO OSNOVA ZA MIŠLJENJE

Za izražena negativna mišljenja, mišljenja sa rezervom ili za uzdržavanje od davanja mišljenja, revizori uvijek daju odgovarajuće kvalifikacije, odnosno osnovu za to mišljenje. Dakle, navode jedan ili više razloga koji su uticali na donošenje određenog mišljenja. Pri tome treba imati u vidu da to nisu jedine

primjedbe koje su revizori izrazili u izvještaju o provedenoj reviziji. Broj nalaza koje revizori istaknu u izvještaju (i na osnovu kojih se kreiraju preporuke instituciji za otklanjanje nedostataka u radu) je mnogo veći, ali oni nisu tog stepena važnosti (materijalnog značaja) da utiču na mišljenje. Dok su one koje po određenim standardima bitno utiću na revizorsko mišljenje, posebno istaknute i nazivaju se kvalifikacijama. Nekada se i sva revizorska mišljenja koja nisu pozitivna, zajednički nazivaju "mišljenja sa kvalifikacijama".

Ukupan broj datih kvalifikacija pri izricanju revizorskih ocjena, u izvještajima o provedenoj finansijskoj reviziji JLS u periodu 2010.-2019.

Najviše kvalifikacija u periodu 2010.-2019. godina izrečeno je, u 2015. i 2018. godini, po 164. Broj izrečenih kvalifikacija nije konstanta, jer se u različitim godinama, razlikuje i broj objavljenih revizorskih izvještaja. Prema podacima s kojima raspolažemo u periodu 2010.-2019. godina, izrečeno je 1111 kvalifikacija. Analizom su obuhvaćene 64 lokalne zajednice u Republici Srpskoj, a gotovo sve su bile dva puta revidirane u naznačenom periodu. Takođe, naglašićemo da broj datih kvalifikacija za 2019. godinu, nije konačan jer se očekuje do kraja 2020. godine, da će Glavna služba za reviziju objaviti još osam revizorskih izvještaja za lokalni nivo vlasti, u skladu sa njihovim planom revizija u 2020. godini.

U nastavku ćemo predstaviti neke od kvalifikacija koje se mogu vidjeti u revizorskim izvještajima:

Opština Novo Goražde nije poštovala odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na objavljivanje na web stranici osnovnih elemenata ugovora za provedene postupke nabavki, za nabavku dodatnih radova na sanaciji lokalnih puteva ugovor je zaključen nakon obavljenog posla, za nabavke uglja i ugostiteljskih usluga nisu provedeni postupci nabavki i tenderskom dokumentacijom za sanaciju makadamskog puta Bukova

Ravan-Hajradinovići, sanaciju lokalne deponije za odlaganje smeća, izgradnju i montažu toplovodnog kotla i izgradnju pješačke staze je zahtijevana garancija za izvršenje ugovora, a ugovorima nije predviđeno dostavljanje iste.

•PREPORUKA

Preporučuje se načelniku Opštine Novo Goražde da obezbijedi da se nabavke roba, usluga i radova vrše u skladu sa članom 6, 8, 72. stav (5) i 75. stav (2) Zakona o javnim nabavkama i članom 7. Pravilnika o javnim nabavkama Opštine.

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine Opština Gacko nije organizovala i izvršila u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i uskladihanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer nije izvršila uskladihanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem nefinansijske imovine u stalnim sredstvima, dio stalne imovine i dugoročnih obaveza nije popisala, izvještaji popisnih komisija ne sadrže uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza i izvještaj centralne popisne komisije nije blagovremeno sačinjen

- Preporučuje se načelniku Opštine Novo Goražde da obezbijedi da se nabavke roba, usluga i radova vrše u skladu sa članom 6, 8, 72. stav (5) i 75. stav (2) Zakona o javnim nabavkama i članom 7. Pravilnika o javnim nabavkama Opštine.

•PREPORUKA

Preporučuje se načelniku Opštine Gacko da obezbijedi da se popis imovine i obaveza vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

NEPOSTUPANJE U SKLADU SA ZAKONIMA I DRUGIM AKTIMA

Revizori u izvještajima, kroz kvalifikacije ukazuju na određeni broj prekršenih zakonskih propisa, ali se i u samim izvještajima nalaze podaci o nešto većem broju zakona s kojima rad revidirane institucije nije bio usklađen, ali čije kršenje nije bilo tog stepena da utiče na konačnu revizorsku ocjenu.

Analiza revizorskih izvještaja, koji se odnose na jedinice lokalne samouprave, može se konstatovati da postoji značajan broj nepostupanja u skladu sa zakonom. Pored zakona, značajan je i nivo nepostupanja u skladu sa drugim propisima(pravilnici, odluke, uredbe,..). Ipak, kako se značajan broj istih zakona ili podzakonskih akata krši ili se ne radi usklađeno sa istima, onda dolazimo do spoznaje da je broj prekršenih zakona kod različitih subjekata revizije, nešto niži, od prostog zbrajanja zakona i podzakonskih akata.

Nakon što revizori izvrše pregled finansijskih izvještaja institucija kod kojih se vrši revizija, procjenjuje se da li su informacije i izvještaji pouzdani i da li rukovodioci institucija provode i primjenjuju zakone i propise i da li sredstva koriste za odgovarajuće namjene, te funkciju interne revizije i sisteme internih kontrola. U tom kontekstu, koristeći se informacijama, nalazima i preporukama iz prethodnih konačnih revizija i revizorskih godišnjih izvještaja o najvažnijim nalazima, te analizom istih smo utvrdili najčešća nepostupanja u skladu sa pozitivnim zakonskim i drugim propisima.

Analizirajući izvještaje, te kvalifikacije date u istima, primjetili smo da je najraširenije kršenje Zakona o budžetskom sistemu, Zakona o javnim nabavkama, Zakona o radu, Zakona o trezoru, Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakon o računovodstvu i reviziji RS. Ovi zakoni su najčešće pominjani u kvalifikacijama, ali se veoma često u izvještajima za nivo lokalnih zajednica, pominju i Zakon o javnim putevima, Zakon o zaštiti od požara, Zakon o sportu i niz drugih zakona, koji nisu dosljedno primjenjivani na nivou različitih jedinica lokalne samouprave.

Revizori su u svojim izvještajima apostrofirali ove zakone, kao one, kojima u mnogim jedinicama lokalne samouprave nisu na najbolji način pristupili pri provođenju istih.

Primjer kako se nepoštivanjem Zakona o javnim nabavkama, stvara domino efekat, te se ne radi ni u skladu sa izvjesnim pravilnicima i uputstvima.

PRIMJER 1

Opština Gacko je provela postupke javnih nabavki koje nisu predviđene planom javnih nabavki i iste se odnose na usluge tekućeg održavanja lokalnih puteva, usluge održavanja zgrada i objekata i izgradnju i održavanje vodopojilišta. Nisu provedeni postupci za nabavke koje se odnose na usluge rashoda reprezentacije i nabavku autodijelova. Odabir provedenih postupaka nije vršen u skladu sa zakonom

definisanim postupcima za nabavke koje se odnose na čišćenje kanala, usluge prevoza vode, usluge medijskog praćenja i izgradnju fekalne kanalizacije. Zahtjevi za ponudu u konkurenckom postupku nisu upućeni najmanje trojici ponuđača, za dio provedenih nabavki tenderska dokumentacija nije pripremljena na jasan način u dijelu koji se odnosi na uslove plaćanja i nisu poštovane odredbe okvirnog sporazuma. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, Pravilnika o postupku direktnog sporazuma i Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.

Kada se govori o Zakonu o budžetskom sistemu, pri usvajanju rebalansa budžeta, često se ne donošenje reballansa ne prati adekvatnim odlukama, a na taj način se ne poštuje član 14. stav (6) Zakona. Na ovaj način se može staviti primjedba da se trošenje budžetskog suficita odvija na neadekvatan način.

PRIMJER 2

Prilikom utvrđivanja raspodjele budžetskog suficita iz ranijih godina Grad Prijedor nije obezbijedio saglasnost Ministarstva finansija Republike Srpske, a Skupština grada Prijedor prilikom donošenja odluke o reballansu budžeta, u okviru koje je raspodijeljen budžetski suficit iz ranijih godina, nije donijela odluku o raspodjeli budžetskog suficita, shodno članu 14. stav (6) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Sada ćemo primjerom predstaviti, kako je u jednoj kvalifikaciji, revizor naveo čitav niz kršenja prethodno pomenutih zakona.

PRIMJER 3

Skupština opštine nije donijela: plan utroška sredstava po osnovu naknade definisane članom 81. Zakona o zaštiti od požara; program korišćenja sredstava po osnovu naknada definisanih članom 195. Zakona o vodama; program uređenja gradskog građevinskog zemljišta, program korišćenja sredstava od naknada za korišćenje mineralnih sirovina i nije razmatrala ni usvojila izvještaj o korišćenju sredstava od naknada po osnovu Zakona o naknadama za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije. Skupština opštine, Program zajedničke komunalne potrošnje nije donijela u potpunosti u skladu sa članom 21. Zakona o komunalnim djelatnostima. Opština nije donijela interne akte kojima bi se definisala jasna pravila i kriterijumi za raspodjelu grantova, čime bi se osigurala jednakost i transparentnost prilikom raspodjele sredstava. Dio korisnika grantova nije podnosio izvještaje o utrošku sredstava što nije u skladu sa članom 13. Odluke o usvajanju budžeta opštine Bileća za 2016. g.

Pored jasnih primjera, dodaćemo i iz ukupne analitike, načine na koji se najčešće krše ostali pomenuti zakoni. Zakon o trezoru, često se navodi da nije sačinjen plan gotovinskih tokova za izvršenje budžeta kojim bi se definisali prioriteti izvršenja plana gotovinskih tokova i dale preporuke o neophodnim mjerama za usklađivanje izdataka i budžetskih sredstava, što nije u skladu sa članom 13. Zakona o trezoru.

Zakon o sportu, postoji učestali problem da se sredstva za sport dodjeljuju bez jasnih kriterija, na šta su revizori ukazali u većem broju izvještaja. Kada se ne radi po kriterijima, otvara se prostor za špekulativne i manipulativne radnje.

Zakon o šumama, Zakon o zaštiti od požara, Zakon o javnim putevima najčešće se pominju u kontekstu netransparetnog dodjeljivanja sredstava, pogrešnog ili besplanskog dodjeljivanja naknada, nedefinisanja kriterija o naknadama. Zakon o radu, osjetljiv zakon, koji se češće spominje u negativnom kontekstu pri prijemu pripravnika ili produžavanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme duže od zakonski propisanog roka.

Zakon o javnim nabavkama, kao jedan od najčešće kršenih zakona, kako se navodi u mnogobrojnim revizorskim izvještajima, ključan je u kontroli i transparentnosti trošenja budžetskih sredstava. Njegovo dosljedna primjena značajno doprinosi smanjenju korupcije u javnim nabavkama.

Da bi se dosljedno primjenjivao Zakon o javnim nabavama, potrebno je značajno bolje raditi u dijelu pripreme tenderske dokumentacije i poštivanja odredbi zaključenih ugovora.

Postupci javnih nabavki nisu u svim slučajevima provedeni u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima.

NAJČEŠĆE NEPRIMJENJVANI ZAKONI DETEKTOVANI U REVIZORSKIM IZVJEŠTAJIMA U JLS
Zakon o radu
Zakon o javnim nabavkama
Zakon o budžetskom sistemu
Zakon o porezu na dohodak
Zakon o sportu
Zakon o računovodstvu i reviziji
Zakon o zaštiti od požara
Zakon o javnim putevima
Zakon o vodama
Zakon o trezoru
Zakon o lokalnoj samoupravi

Zbog učestalih kršenja zakonskih akata i drugih propisa, potrebno je što hitnije prilagoditi već postojeću legislativu, te u skladu sa tim sankcionisati odgovorne na osnovu nalaza u revizorskim izvještajima. Pogotovo bi se to trebalo odnositi na one rukovodioce institucija koji iz godine u godinu ne postupaju u skladu sa pozitivnim zakonskim rješenjima i regulativom.

POSTUPANJE PREMA ZAKONU O REVIZIJI JAVNOG SEKTORA REPUBLIKE SRPSKE

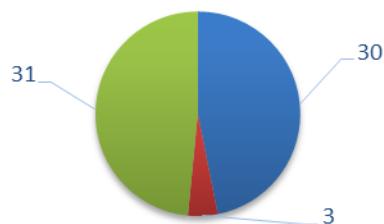
Prema Zakonu o reviziji javnog sektora Republike Srpske, **član 21. stav 3.**, u roku od 60 dana od prijema revizorskog izvještaja, u skladu sa stavom (2) ovog člana, svaka institucija u kojoj je izvršena revizija će Glavnoj službi za reviziju dostaviti odgovor u kojem iznosi radnje koje je preduzela radi prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih u revizorskom izvještaju. Kopiju ovog izvještaja institucija će dostaviti Ministarstvu finansija i nadležnom skupštinskom odboru.

Da bismo obezbijedili relevantnu informaciju u svrhu analiziranja određenih procesa, prema svim jedinicama lokalne samouprave smo uputili dopis, putem kojeg smo pokušali doći do informacije o preduzetim aktivnostima u postizvještajnom periodu, a u skladu sa navedenim članom 21. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske. Odgovori su tek polovično dostavljeni, a iz dostavljenih odgovora se moglo uvidjeti da je visok procenat, jedinica lokalne samouprave, koje postupaju u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora. Značajniji problem je nedostatak svih odgovora, zbog čega smo ostali uskraćeni za značajan dio informacija o postupanju svih jedinica lokalne samouprave u posljednjem revizorskom izvještaju.

Kako određeni broj institucija ne poštuje ovu zakonsku odredbu, u nastavku ćemo predstaviti informaciju o subjektima revizije sa nivoa jedinica lokalne samouprave, i njihov odnos prema navedenom članu zakona, za period 2010. - 2019. godina, tačnije u skladu sa posljednjim revizorskim izvještajem za svaku od jedinica lokalne samouprave.

Institucije koje su postupile po čl. 21. st 3. Zakona	Institucije koje nisu postupile po čl. 21. st 3. Zakona	Institucije koje nisu dostavile odgovor
30	3	31

Poštivanje Zakona o reviziji javnog sektora RS- član 21. stav 3.

- Institucije koje su postupile po čl.21 st.3 Zakona
- Institucije koje nisu postupile po čl.21 st.3 Zakona
- Institucije koje nisu dostavile odgovor

Interesantno je da je 30 jedinica lokalne samouprave, u potpunosti ispoštovalo odredbe Zakona o reviziji javnog sektora u članu 21. stav 3., dvije jedinice lokalne samouprave, opštine Ribnik i Petrovac su dostavile odgovor, ali sa zakašnjenjem u odnosu na rok propisan Zakonom. Opština Kupres, tačnije

iz kabineta načelnika opštine, decidno je navedeno da nisu kreirali odgovor u kojem je predviđen plan prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih revizorskim izvještajem. S obzirom da nam na dopis nije odgovorila 31 lokalna zajednica, ostali smo uskraćeni za potpunu informaciju.

POSTUPANJE NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRPSKE/POSTUPANJE LOKALNIH SKUPŠTINA

Nadležnost nad revizorskim izvještajima je definisana Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske. Glavna služba za reviziju, sve izvještaje šalje prema Narodnoj skupštini Republike Srpske, gdje ih zaprima, Odbor za reviziju NSRS, koji u skladu sa odlukama na sjednicama Odbora, određuje njihovu daljnju proceduru.

Uloga Odbora za reviziju Narodne skupštine Republike Srpske, Poslovnik o radu Odbora u svom članu 4. definiše nadležnosti, a jedna od nadležnosti Odbora je i da razmatra izvještaje po obavljenim revizijama Glavne službe za reviziju, budžetskih i drugih pravnih lica. U praksi, nije bila česta pojava, tačnije, više je izuzetak od pravila da se o revizorskim izvještajima sa nivoa jedinica lokalne samouprave raspravlja na sjednicama i da se pozivaju predstavnici jedinica lokalne samouprave na sjednice, kako bi im članovi Odbora postavljali pitanja. Ipak, skupštinski odbor je razmatrao tri negativna izvještaja i to za Opštinu Ribnik¹⁶, Opštinu Kupres¹⁷ i za Opštinu Kostajnica¹⁸. Sjednica Odbora je održana, 27.11.2019. godine. Iako su bili pozvani predstavnici sve tri lokalne zajednice, pred Odborom se pojavio samo predstavnik opštine Ribnik. On je Odboru predstavio šta su preduzeli da otklone nepravilnosti i da realizuju preporuke koje su dobili od strane Glavne službe za reviziju. Odbor za reviziju, tačnije predsjednik Odbora za reviziju je predložio da svi negativni izvještaji idu na plenum u Narodnu skupštinu, međutim većina u Odboru je bila protiv toga. Na ovoj sjednici je usvojen zaključak, kojim Odbor za reviziju, u budućnosti neće izvještaje sa nivoa jedinica lokalne samouprave slati na sjednice NS RS, zbog ingerencija jedinica lokalne samouprave prema Zakonu o lokalnoj samoupravi. Odbor za reviziju, nije usvajao druge zaključke, kojim bi npr. pratio realizaciju preporuka i sl.

Uloga Odbora za reviziju Narodne skupštine Republike Srpske je definisana i Zakonom o reviziji javnog sektora i Poslovnikom o radu Odbora za reviziju. Primjetili smo da postoji nedorečenost ili pravna praznina kada se govori o mogućnostima Odbora. S jedne strane, Odbor zaprima sve revizorskse izvještaje i očituje se prema njima. Može organizovati javna saslušanja za sve institucije sa negativnim revizorskim mišljenjem. S druge strane, Odbor nema velike ingerencije prema jedinicama lokalne samouprave i dolazi u koliziju sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, ako bi insistirao da se pred poslanicima NSRS, razmatraju npr. negativni izvještaji. Nadležnost prema jedinicama lokalne samouprave je na lokalnim parlamentima, koji nemaju obavezu da se pred odbornicima, razmatraju revizorski izvještaji.

Uloga lokalnih parlamenta je nedovljno dobro definisana, ne postoji obaveznost da razmatraju na sjednicama revizorske izvještaje o jedinicama lokalne samouprave i to je ozbiljan nedostatak u kompletnom procesu. Kako svaka jedinica lokalne samouprave, autonomno kreira svoje godišnje planove i budžete, te ih usvaja u lokalnom parlamentu, kao i izvještaje o njihovom izvršenju, ispitali smo da li skupštine opština i gradova, razmatraju izvještaje o reviziji lokalnih zajednica. Glavna služba za reviziju, dostavlja kompletan revizorski izvještaj, načelnicima/gradonačelnicima i skupštinsama opština/gradova, na koje se odnosi izvještaj.

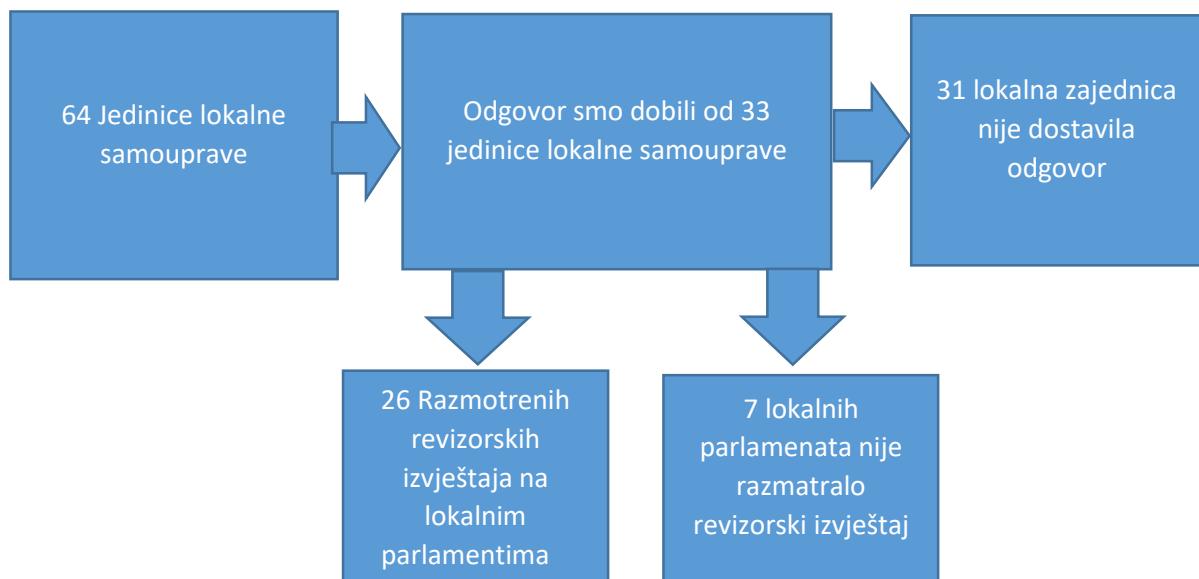
¹⁶ Glavna služba je izvršila reviziju za 2018. godinu.

¹⁷ Glavna služba je izvršila reviziju za 2018. godinu.

¹⁸ Glavna služba je izvršila reviziju za 2018. godinu.

Kako smo putem ZOSPI-ja dobili odgovore iz 33 jedinice lokalne samouprave, iz nepotpunih odgovora, iz dijela opština/gradova stekli smo uvid u informaciju, da je 21 skupština opština/gradova, razmotrilo revizorske izvještaje. U nekim od lokalnih parlamenata, nije bilo pretresa revizorskog izvještaja, nego su odbornici u materijalima dobili samo Akcioni plan za raspravu, kojim se predviđaju koraci za uklanjanje uočenih nedostataka i propusta.

Analizirajući dostupne informacije sa web portala, zapisnika sa sjednica jedinica lokalne samouprave, spoznali smo da je još 5 lokalnih parlamenata razmatralo revizorski izvještaj za nivo određene opštine/grada.

Ako bismo htjeli da istaknemo bilo čiji pristup od strane opština/gradova koje su dostavile odgovor, moramo istaći Opština Miliće. Opština Milić je dostavila odgovor na preko 40 stranica, pojašnjavajući svaki korak koji je poduzet da bi se otklonile primjećene nepravilnosti, koje je Glavna služba za reviziju, uredno evidentirala pri izradi revizorskog izvještaja za ovu opštinstu. Sjednica Skupštine opštine Milići je održana 19. novembra 2019. godine, a radilo se o revizorskom izvještaju iz 2018. godine, koji je raspravljan i primljen k znanju, dok je zaključnom prihvaćen Akcioni plan za otklanjanje nepravilnosti.

Značajan dio zaprimljenih odgovora je bio samo u kratkoj formi, bez dovoljno obrazloženih poduzetih koraka ili samo u formi informacije koja se prima k znanju, čime se u značajnoj mjeri, gubi na značaju informacije.

Od jedinica lokalne samouprave koje su u posljednjem revizorskem izvještaju, dobile negativno revizorsko mišljenje, došli smo do spoznaje, da se sprovodi dobra praksa i da se negativni revizorski izvještaji razmatraju pred lokalnim parlamentima. Izuzetak je Opština Istočni Drvar, koja je 2016. godine, bila negativna, ali se nije pred lokalnim parlamentom, razmatrao izvještaj.

Skupština opštine/grada bi značajno mogli uticati na povećanu odgovornost u radu kako načelnika/gradonačelnika opštine/grada, tako i kompletne lokalne vlasti, uz uslov, da se i bez zakonskog „moranja“ pred odbornike, na raspravu stavljuju revizorski izvještaji. Na taj način, zasigurno bi se popravila realizacija preporuka. Podigao bi se nivo odgovornosti u trošenju javnih sredstava. Svakako, povećanjem transparentnosti u radu, i imidž opštine bi se popravio u lokalnoj javnosti.

POSTUPANJE NADLEŽNIH INSTITUCIJA U KONTEKSTU REVIZORSKIH IZVJEŠTAJA

Javnost u Bosni i Hercegovini, generalno, nije upoznata sa djelovanjem nadležnih institucija i tužilaštava po pitanju revizorskih izvještaja, te nepravilnosti uočenih u istima, kako bi se revidirani subjekti i odgovorne osobe, koji nisu postupali u skladu sa zakonima i drugim aktima, procesuirali.

Tako postoje institucije koje su nadležne da štite zakonitost procesa u Bosni i Hercegovini, a u nastavku ćemo se osvrnuti na dvije, vrlo važne, u tom kontekstu.

Agenција за јавне набавке BiH

Agenцији за јавне набавке BiH obratili smo se upitom, o tome да ли је поступала по налазима из revizorskih izvještaja, obzirom da Agenција има могућност поступanja на основу уочених неpravilnosti i kršenja zakona, u oblasti јавних набавки.

Agenција за јавне набавке има могућност **pokretanja prekršajnih prijava** (од kraja 2014. године), а до сада је Агенција покренула 43 prekršajне пријаве од чега се 21 односи на јединице локалне самонадзоре (општина Stanari). Важно је напоменути, да су сvi поступци резултата праћења pojedinačних поступака (а не revizorskih izvještaja) у оквиру надлеžности Агенције.

Godina	Broj pokrenutih prekršajnih prijava	Komentar
2015.	0	-
2016.	0	-
2017.	0	-
2018.	4	Nijedan заhtјев се не односи на одговорна лица у органима и јединицама локалне самонадзоре и управе RS.
2019.	25	Niti jedan заhtјев, у овој години, се не односи на представнике локалне управе и самонадзоре
2020.	14	Jedan заhtјев се односи на најчелника општине Stanari.

Okružna јавна туžilaštva

Generalna перцепција јавности је да okružna јавна туžilaštva у Republici Srpskoj ne pridaju већи значај revizorskim izvještajima, односно налазима revizije unutar samih izvještaja, што у јавности резултира nepovjerenjem у сами процес, те jačању netransparentnosti наведене институције.

Zakon¹⁹ о reviziji javnog сектора Republike Srpske је дефинисао обавезе Главне службе за reviziju javnog сектора у члану 24, којом је прописано да се сви негативни извјештаји достављају надлеžном Tužilaštvu.

Prethodno наведени члан Закона о reviziji javnog сектора RS, не дефинише daljnju saradnju, saradnja се одвија кроз edukacije, sastanke, te zajedničke projekte, како би и једна и друга страна на најбољи могући начин одговориле изазовима. Ipak, ту недостаје kontinuitet и надлеžне институције би требале да се више pozabave svoјим односом и комуникацијом, с циљем unaprijeđenja процеса, као и efikasnošću.

¹⁹ Члан 29: У случају израђавања негативног revizorskog mišljenja о sprovedenoj finansijskoj reviziji, kopija dijela revizorskog izvještaja označеног називом "Izvještaj glavnog revizora", обavezno se доставља Главном републичком тузију Republike Srpske.

U nastavku čemo predočiti odgovore koje smo dobili od okružnih javnih tužilaštava, u vezi poduzetih radnji prema dostavljenim revizorskim izvještajima sa negativnim mišljenjem prema ocjeni Glavne službe za reviziju, a koji se odnose na jedinice lokalne samouprave. Odmah čemo navesti da je od 6 okružnih tužilaštava, pet dostavilo odgovor, dok Okružno javno tužilaštvo iz Trebinja, iz nepoznatih razloga nije dostavilo odgovor.

Okružno javno tužilaštvo Banja Luka je 2013. do 2019. godine je zaprimilo osam revizorskih izvještaja u vezi jedinica lokalne samouprave, a koje su pod nadležnošću OJT Banja Luka. Opština Ribnik se zbog dva izvještaja spominjala u odgovoru iz OJT Banja Luka, ali je u oba slučaja donesena tužilačka odluka „naredba o nesprovodenju istrage“. Predmet za Opština Oštra Luka je 29.05.2017. godine, proslijeđen na nadležno postupanje u OJT Prijedor. Predmet za Opština Kupres se nalazi u radu i čeka se na ishod.

Za opštine Gradiška, Šipovo, Kostajnica i Kneževac, donesena je tužilačka odluka „naredba o nesprovodenju istrage“, sve u rasponu od 2015. do 2018. godine.

Okružno javno tužilaštvo Bijeljina je u svom odgovoru navela da su provedeni postupci po revizorskim izvještajima za slijedeće opštine u periodu 2010.-2020. godina:

- Revizorski izvještaj za opština Lopare za 2015. godinu
- Revizorski izvještaj za opština Zvornik za 2015. godinu
- Revizorski izvještaj za opština Ugljevik za 2016. godinu
- Revizorski izvještaj za opština Bratunac za 2014. godinu
- Revizorski izvještaj za opština Bratunac za 2016. godinu

U svim predmetima po navedenim revizorskim izvještajima je donesena naredba da se neće sprovoditi istraga.

Okružno javno tužilaštvo Doboј je u svom preciznom odgovoru navelo sedam izvještaja po osnovu izvještaja dostavljenih od strane Glavne službe za reviziju, ali nijedan od tih izvještaja se nije odnosio na opštine/gradove.

Okružno javno tužilaštvo Prijedor je u svom odgovoru, zaključno sa 21.07.2020. godine, navelo da u tri predmeta koja su u radu, još nisu donešene tužilačke odluke, a predmeti se odnose na opštine:

Kozarska Dubica, Oštra Luka i Krupa na Uni. Sve navedene opštine su u posljednjim revizorskim izvještajima do bilo negativno mišljenje od Glavne službe za reviziju.

Okružno javno tužilaštvo Istočno Sarajevo je u periodu 2010.-2020. godina, otvorila 7 predmeta po negativnim revizorskim izvještajima, 6 predmeta se odnosilo na jedinice lokalne samouprave. Od ovog broja, za 5 predmeta je donešena naredba o nesprovodenju istrage, za 2 predmeta je bilo naređeno provođenje istrage, da bi nakon određenog vremena donešena je naredba o obustavi istrage za ta 2 predmeta. Ni za jedan od 7 predmeta istrage nije podignuta optužnica. Navećemo o kojim jedinicama lokalne samouprave se radilo: Opština Vlasenica (2013. godina), Opština Istočni Stari Grad (2013. godina), Opština Istočno Novo Sarajevo (2014. godina), Opština Trnovo (2016. godina), Opština Pale (2016. godina) i Opština Istočni Stari Grad (2017. godina).

Iz svega prethodno navedenog se može zaključiti da nedostaje određeni nivo razumijevanja revizorskih izvještaja i tužilačke prakse, jer se po pravilu svi izvještaji sa negativnim predznakom, završavaju naredbom o nesprovodenju istrage.

U svim navedenim slučajevima radi se o lokalnim zajednicama koje su imale negativno mišljenje Glavne službe za reviziju, na finansijske izvještaje ili na usklađenost s propisima.

Okružno javno tužilaštvo Trebinje, nije postupilo prema ZOSPI-u i nije dostavilo odgovor, tako da nemamo potpunu informaciju.

Tabela postupanja okružnih tužilaštava:

Okružno javno tužilaštvo Banja Luka

Ukupno 8 predmeta	8 provjera navoda iz prijava 7 naredbi da se istraga neće provoditi. Predmet za Opštinu Kupres se nalazi u radu i čeka se na ishod

Okružno javno tužilaštvo Bijeljina

Ukupno 5 predmeta	5 naredbi da se istraga neće provoditi.

Okružno javno tužilaštvo Doboј

Ukupno 7 predmeta	7 provjera navoda iz prijava 7 naredbi da se istraga neće provoditi.

Okružno javno tužilaštvo Prijedor

Ukupno 3 predmeta	Tri predmeta su u radu, još nisu donešene tužilačke odluke.

Okružno javno tužilaštvo Istočno Sarajevo

Ukupno 7 predmeta	7 provjera navoda iz prijava 7 naredbi da se istraga neće provoditi.

Okružno javno tužilaštvo Trebinje

/	Nisu dostavljeni podaci.

Zaključujemo da je neophodno da se podigne nivo saradnje između Tužilaštva Republike Srpske i Glavne službe za reviziju, kako bi se popravio nivo obostranog razumijevanja. Nijedan revizorski izvještaj nije doveo do određenog procesa, iako propusti koje Glavna služba za reviziju, uoči kod nekih subjekata revizije djeluju veoma izazovno, sa aspekta sumnje u potencijalnu korupciju.

REVIZORSKI IZVJEŠTAJI U KONTEKSTU LOKALNIH IZBORA

Izbori su važan segment demokratskog društva, odnosno legalno sredstvo političke borbe postavljanja pojedinaca na javne položaje, legitimitetom. Izbori se održavaju kako bi se u slobodnim demokratskim društvima, izrazila volja građana neposrednim biranjem njihovih predstavnika u institucije i tijela, u svrhu kreiranja političkog ambijenta kao prepostavke za kvalitetniji život građana.

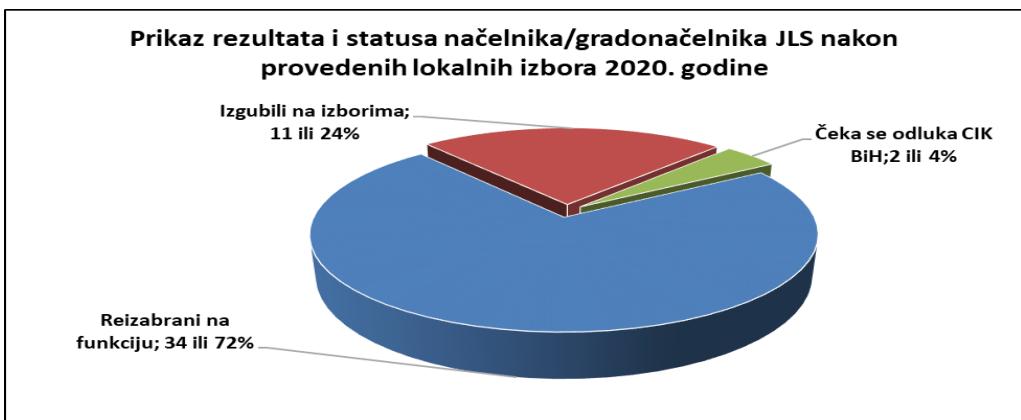
Izborni sistem Bosne i Hercegovine se suštinski bazira na opštim i na lokalnim izborima. Izabrani predstavnici se biraju svake četiri godine, na četverogodišnji mandat. Kada govorimo o izborima, značajno demokratsko dostignuće BH društva je mogućnost direktnog izbora načelnika/gradonačelnika. Vladavina prava se ostvaruje upravo slobodnim i neposrednim izborima. U Bosni i Hercegovini su 15.11.2020. godine, provedeni izbori za lokalni nivo vlasti, na kojima su građani birali svoje predstavnike na pozicijama načelnika/gradonačelnika i odbornika u lokalnim parlamentima.

Od važnijih informacija, napomenućemo da je za 64 pozicije načelnika/gradonačelnika, čak 47 kandidata, ponovo pokušalo da na izborima zadrži svoju funkciju.

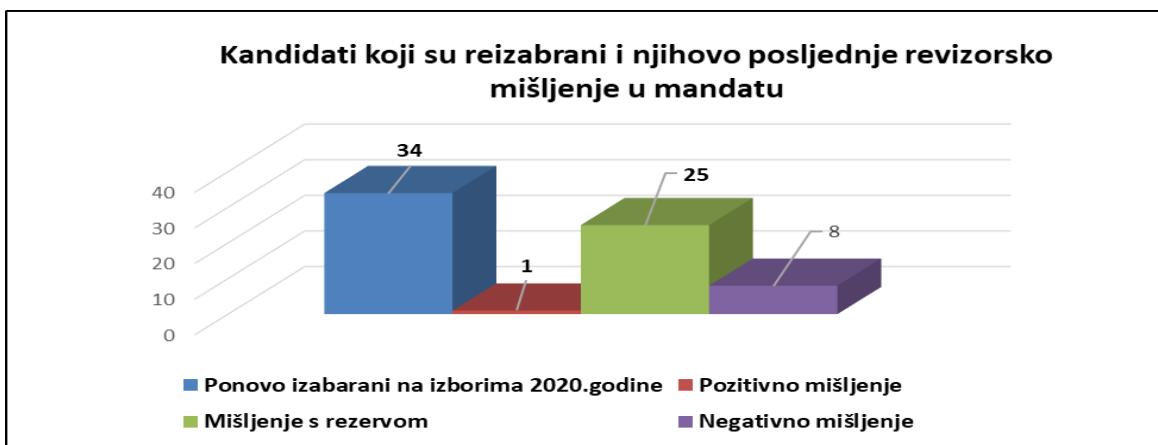

Od 64 jedinice lokalne samouprave u Republici Srpskoj, načelnici/gradonačelnici koji su bili izabrani 2016. godine, njih 47 se ponovo kandidovalo za funkcije na kojima su već bili. Ukupno se 17 načelnika/gradonačelnika nije kandidovalo da pokušaju osvojiti novi mandat na lokalnim izborima 2020. godine.

11 načelnika/gradonačelnika je izgubilo poziciju, koju su pokušali odbraniti na lokalnim izborima 2020. godine. 34 načelnika su zadržali poziciju, koju su obavljali i u prethodnom mandatnom periodu, od 2016.-2020. godine. Na nivou dvije lokalne samouprave, čeka se Odluka CIK-a BiH, koji se treba odrediti o tome da li su izbori regularni. Radi se o načelničkoj poziciji u Srebrenici i gradonačelničkoj poziciji u Doboju.

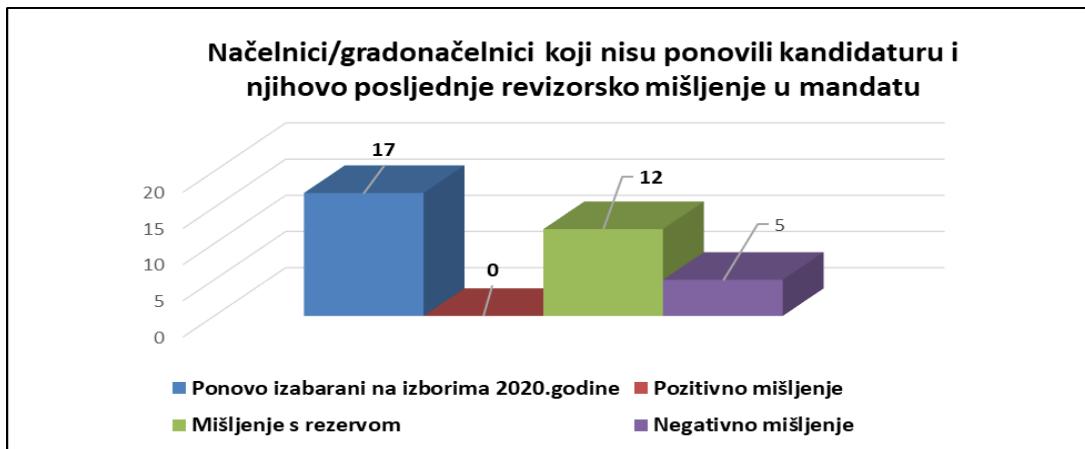

Kandidati za načelnika/gradonačelnika u svojim jedinicama lokalne samouprave, koji nisu uspjeli ostvariti novi mandat na ovoj funkciji su u posljednjem revizorskom periodu objavljenih izvještaja, dobili sljedeća mišljenja od Glavne službe za reviziju javnog sektora, dva pozitivna mišljenja, jedno negativno mišljenje i osam mišljenja s rezervom.

Kandidati koji su se ponovo kandidovali i koji su ponovo osvojili mandat su od Glavne službe za reviziju dobili čak osam negativnih revizorskih mišljenja, jedno pozitivno mišljenje i 25 mišljenja s rezervom. Ovdje se može postaviti pitanje o tome da li su građani u navedenim jedinicama lokalne samouprave,

imali dovoljno informacija o tome na koji način se njihovi izabrani predstavnici odnose prema javnim sredstvima.

Načelnici/gradonačelnici, koji se nisu kandidovali na lokalnim izborima 2020. godine, su od Glavne službe za reviziju dobili 12 mišljenja s rezervom, nisu imali nijedno pozitivno mišljenje. S druge strane, dobili su u posljednjem revizorskem izvještaju pet negativnih mišljenja.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Glavna služba za reviziju napredovala u pogledu broja jedinica lokalne samouprave u kojima se vrši revizija. Kako u Republici Srpskoj postoji 64 jedinice lokalne samouprave, intencija Glavne službe za reviziju je da se u četvorogodišnjem periodu, izvrši bar jedna revizija u svakoj od jedinica lokalne samouprave. Bitno je da svaki načelnik/gradonačelnik jedinica lokalne samouprave, bar jednom bude revidiran u toku svoga mandata.

Podatak da samo 3% mišljenja, u strukturi čine oba „pozitivna mišljenja“ je i najkritičniji podatak u ovom segmentu analiziranog. Vidljivo je da su u strukturi mišljenja, najčešća „mišljenja s rezervom“ sa zastupljenosću od 73% u ukupnoj strukturi mišljenja. „Negativno mišljenje“ sa 24% od ukupne zastupljenosti u revizorskim mišljenjima je značajno zastupljeno u ukupnoj strukturi. Kako bi se ovi procenti promijenili, potrebna je veća interakcija između izvršne vlasti sa nivoa jedinica lokalne samouprave sa lokalnim parlamentom, u kontekstu redovnog nadzora nad zakonitošću postupaka donošenja odluka, sa nivoa izvršne vlasti u jedinicama lokalne samouprave.

Neke jedinice lokalne samouprave ni u dva uzasopna revizorska izvještaja nisu pokazale napredovanje u svom poslovanju, kako u finansijskom izvještavanju, tako ni u usklađenosti poslovanja. Jedinice lokalne samouprave u Republici Srpskoj koje su dva puta u nizu, od strane Glavne službe za reviziju, dobile negativno mišljenje na svoje finansijsko poslovanje su: Gacko, Istočni Stari Grad, Kostajnica, Oštra Luka, Ribnik, Trnovo i Ugljevik. Potrebno je da se uvedu mehanizmi lične odgovornosti, izabranih funkcionera, kako bi se aktivnosti na nivou jedinica lokalne samouprave obavljale u skladu sa revizijskim standardima.

Veliki je značaj preporuka, a to će moći potkrijepiti pozitivnim primjerima. Opštine Bratunac i Han Pijesak su pokazali trend napredovanja, u kontekstu revizorskih mišljenja. Opština Bratunac je 2015. godine, dobila negativno mišljenje za svoje finansijske izvještaje, dok je Opština Han Pijesak u 2015. godini, dobila mišljenje s rezervom od strane Glavne službe za reviziju javnog sektora. U 2019. godini, obje navedene opštine su dobile pozitivno revizorsko mišljenje od Glavne službe za reviziju. Činjenica je da su obje opštine, realizovale sve preporuke koje im je Glavna služba za reviziju, dala u izvještajima za 2015. godinu. **Rad na realizaciji preporuka u budućnosti bi trebalo povezati sa mehanizmom sankcija za neodgovorne nosioce vlasti u jedinicama lokalne samouprave i trebalo bi stvoriti obavezujući mehanizam, da jedinice lokalne samouprave dostavljaju informacije o realizaciji preporuka na kraju svake kalendarske godine, prema lokalnom parlamentu, koji uglavnom i usvaja akcione planove za otklanjanje nepravilnosti.**

Nepostupanje po Zakonu o reviziji javnog sektora Republike Srbije, po članu 21. stav 3. je pojava koja vidljivo postoji. Zakon propisuje da u roku od 60 dana od prijema revizorskog izvještaja, u skladu sa stavom (2) ovog člana, svaka institucija u kojoj je izvršena revizija će Glavnoj službi za reviziju dostaviti odgovor u kojem iznosi radnje koje je preduzela radi prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih u revizorskem izvještaju. Odgovor na flagrantno kršenje Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srbije treba biti u sankcijama, koje će direktno snositi načelnik/gradonačelnik određene jedinice lokalne samouprave, i to u svojstvu fizičkog lica, dakle iz sopstvenog džepa.

Lokalni parlamenti trebali bi transparentnije i ozbiljnije pristupiti razmatranju revizorskih izvještaja. Izostanak transparentnosti utiče na potpunost informacija. Od 33 odgovora jedinica lokalnih samouprava u RS, vidljivo je da 7 lokalnih parlamenata nije raspravljalo revizorske izvještaje. Jedinice lokalne samouprave, trebaju na svojim web stranicama kontinuirano upoznavati javnost sa progresom u postupku otklanjanja nepravilnosti u revizorskim izvještajima. Lokalni parlamenti trebaju redovno

razmatrati revizorske izvještaje, te na taj način uticati da se radi efikasnije i odgovornije u jedinicama lokalne samouprave.

Političke partije trebale bi razmatrati nalaze revizorskih izvještaja pri kreiranju liste kandidata za izbore. Nalazi revizorskih izvještaja mogu upućivati na mogućnost nepravilnog rukovođenja javnim novcem i imovinom, te se pri kreiranju kandidatskih listi za izbore trebaju analizirati ovi revizorski navodi. Političke partije bi trebale kandidirati osobe koje bi javnim novcem i imovinom upravljale odgovorno, moralno i efikasno.

Potrebno je inicirati intenzivniju saradnju svih aktera procesa javne revizije. Veća saradnja i odgovorniji pristup aktera procesa revizije doveo bi do unapređenja rezultata revizije na lokalnom nivou. Sve ovo dodatno bi dovelo bi do transparentnijeg i efikasnijeg trošenja javnih sredstava što može uticati i na kvalitet života građana u lokalnim sredinama.

DODATAK 1.: TABELARNI PRIKAZ SVIH IZVRŠENIH REVIZIJA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE SA NAJVAŽNIJIM PODACIMA(BUDŽETI, PREPORUKE, KVALIFIKACIJE I MIŠLJENJA) U PERIODU 2010.-2019. GODINA

2010. godina

Opština	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje
Teslić	13.597.814	11	5	REZERVA
Srebrenica	7.561.946	8	6	REZERVA
Trebinje	17.093.232	7	3	REZERVA
Čajniče	2.237.309	8	5	REZERVA
Han Pijesak	2.885.174	12	4	REZERVA
Foča	7.669.828	10	6	REZERVA
Zvornik	13.960.818	10	5	REZERVA
Novo Goražde	2.335.773	7	7	REZERVA
Osmaci	1.436.494	11	6	REZERVA
Gradiška	28.234.071	7	6	REZERVA
Višegrad	10.626.033	5	0	Pozitivno
Prnjavor	16.992.577	6	4	REZERVA
Derventa	12.069.192	9	6	REZERVA
UKUPNO	136.700.261.	111	63	12 REZERVA i 1P

U 2010. godini, izvršeno je 13 revizija, Glavna služba je dala 12 mišljenja s rezervom, a jedina lokalna zajednica koja je dobila pozitivno mišljenje u navedenoj godini, je opština Višegrad. 111 preporuka je dato subjektima revizije sa nivoa JLS u 2010. godini. 63 kvalifikacije su ukupno navedene od strane Glavne službe za reviziju u periodu 2010. godine. Ukupan budžet subjekata revizije u 2010. godini je iznosio **136.700.261 KM** i osim **10.626.033KM** kojim je raspolagala jedina pozitivno ocijenjena opština u 2010. godini, preostalim budžetom su raspolagale jedinice lokalne samouprave, koje su dobole mišljenje s rezervom.

2011. godina

Opština	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje
Kozarska Dubica	9.596.796	8	5	REZERVA
Ugljevik	8.059.470	16	8	Negativno
Bratunac	5.280.488	8	6	REZERVA
Pale	8.318.532	10	7	REZERVA
Gacko	9.485.547	8	9	REZERVA
Bileća	6.834.239	10	7	REZERVA
Laktaši	17.868.021	5	0	Pozitivno
Krupa na Uni	754.327	6	5	REZERVA
Novi Grad	8.857.888	8	6	REZERVA
Brod	8.193.003	10	5	REZERVA
Ukupno	83.248.311	81	58	8 REZERVA, 1 N i 1 P

U 2011. godini, izvršeno je 10 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Glavna služba za reviziju je dala osam mišljenja s rezervom, jedno negativno i jedno pozitivno mišljenje. Glavna služba je dala 81 preporuku i 58 kvalifikacija u 2011. godini. Ukupan budžet subjekata revizije u 2011. godini, iznosio je **83.248.311 KM**, od čega je **8.059.470** iznosio budžet jedinice lokalne samouprave koja je u 2011. godini, dobila negativno mišljenje.

2012. godina

Opština/Grad	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje
Grad Istočno Sarajevo	7.342.720	11	11	Negativno
Trnovo	1.330.803	13	11	Negativno
Gradiška	21.908.493	9	11	Negativno
Sokolac	5.296.828	12	6	REZERVA
Oštra Luka	1.294.429	17	7	Negativno
Srbac	6.631.033	15	11	REZERVA
Vukosavlje	1.513.455	9	7	REZERVA
Istočni Drvar	802.912	17	9	REZERVA
Berkovići	1.004.710	13	7	REZERVA
Banja Luka	121.366.468	18	8	REZERVA
Bijeljina	38.754.987	12	10	REZERVA
Prijedor	30.440.362	7	5	REZERVA
Doboj	26.994.755	9	9	REZERVA
UKUPNO	264.681.955	162	112	9 REZERVA i 4 N

U 2012. godini, izvršeno je 13 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Glavna služba za reviziju je dala devet mišljenja s rezervom i četiri negativna mišljenja. Glavna služba je dala 162 preporuku i 112 kvalifikacija u 2012. godini. Ukupan budžet subjekata revizije u 2012. godini, iznosio je **264.681.955 KM**, od čega je **31.876.445** iznosio budžet jedinice lokalne samouprave koje su u 2012. godini, dobila negativno mišljenje.

2013. godina

Opština/Grad	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje
Istočni Stari Grad	1.295.985	15	9	Negativno
Donji Žabar	1.645.784	11	6	REZERVA
Petrovac	1.167.598	8	6	REZERVA
Mrkonjić Grad	8.498.669	10	8	REZERVA
Nevesinje	5.229.320	18	8	Negativno
Ribnik	3.144.820	14	7	Negativno
Jezero	438.836	11	7	REZERVA
Istočni Mostar	227.219	6	5	REZERVA
Kalinovik	2.031.528	9	3	REZERVA
Šipovo	3.911.203	15	8	REZERVA
Vlasenica	4.238.530	21	13	Negativno
Kupres	285.682	7	5	REZERVA
UKUPNO	32.115.174	145	85	8 REZERVA i 4 N

U 2013. godini, izvršeno je 12 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Glavna služba za reviziju je dala osam mišljenja s rezervom i četiri negativna mišljenja. Glavna služba je dala 145 preporuka i 85 kvalifikacija u 2013. godini. Ukupan budžet subjekata revizije u 2013. godini, iznosio je **32.115.174** KM, od čega je **13.908.655** KM iznosio budžet jedinice lokalne samouprave koje su u 2014. godini, dobole negativno mišljenje.

2014. godina

Opština/Grad	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje o finansijskim izvještajima	Mišljenje o usklađenosti
Rogatica	5.303.098	10	7	REZERVA	REZERVA
Derventa	10.335.229	8	4	Pozitivno	REZERVA
Prnjavor	13.331.675	11	7	REZERVA	REZERVA
Rudo	3.870.092	11	8	REZERVA	REZERVA
Kneževo	3.419.721	15	15	Negativno	Negativno
Ljubinje	1.570.403	13	12	REZERVA	Negativno
Šekovići	2.182.883	11	7	REZERVA	REZERVA
Istočno Novo Sarajevo	5.487.547	16	15	Negativno	REZERVA
Kostajnica	2.082.889	15	17	Negativno	Negativno
Trebinje	17.830.849	12	11	Negativno	REZERVA
Milići	4.005.880	10	8	REZERVA	REZERVA
Istočna Ilidža	4.667.110	3	3	Pozitivno	REZERVA
UKUPNO	74.087.376	135	114	6 REZERVA, 4 N I 2P	9 REZERVA I 3 N

U 2014. godini, izvršeno je 12 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Glavna služba za reviziju je dala devet mišljenja s rezervom i pet negativnih mišljenja. Glavna služba je dala 135 preporuka i 114 kvalifikacija u 2014. godini. Ukupan budžet subjekata revizije u 2014. godini, iznosio je **74.087.376** KM, od čega je **30.391.409** KM iznosio budžet jedinice lokalne samouprave koje su u 2014. godini, dobole negativno mišljenje.

2015. godina

Opština/Grad	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje o finansijskim izvještajima	Mišljenje o usklađenosti
Srebrenica	11.131.207	14	10	REZERVA	REZERVA
Zvornik	18.316.904	24	14	Negativno	REZERVA
Foča	9.967.955	13	9	REZERVA	REZERVA
Šamac	6.590.385	16	10	REZERVA	REZERVA
Teslić	14.405.093	16	13	REZERVA	REZERVA
Višegrad	8.059.274	12	9	REZERVA	REZERVA
Čelinac	5.735.838	13	7	REZERVA	REZERVA
Kotor Varoš	7.201.611	18	14	REZERVA	REZERVA
Novo Goražde	1.660.608	20	13	REZERVA	REZERVA
Petrovo	2.307.450	10	10	REZERVA	REZERVA
Pelagićevo	2.006.672	10	12	REZERVA	REZERVA
Lopare	4.629.197	9	10	Negativno	REZERVA
Modriča	9.650.198	13	11	REZERVA	REZERVA

Han Pijesak	3.224.075	7	6	REZERVA	REZERVA
Čajniče	2.743.717	7	7	REZERVA	REZERVA
Osmaci	1.688.225	8	9	REZERVA	REZERVA
UKUPNO	109.318.409	210	164	14 REZERVA i 2 N	16 REZERVA

U 2015. godini, izvršeno je 16 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Glavna služba za reviziju je dala 14 mišljenja s rezervom i dva negativna mišljenja. Glavna služba je dala 210 preporuka i 164 kvalifikacija u 2015. godini. Ukupan budžet subjekata revizije u 2015. godini, iznosio je **109.318.409 KM**, od čega je **22.946.101 KM** iznosio budžet jedinice lokalne samouprave koje su u 2015. godini, dobile negativno mišljenje.

2016. godina

Opština/Grad	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje o finansijskim izvještajima	Mišljenje o usklađenosti
Banja Luka	124.869.370	30	5	REZERVA	Pozitivno
Grad Istočno Sarajevo	8.070.131	19	4	REZERVA	REZERVA
Brod	11.450.483	16	11	REZERVA	REZERVA
Laktaši	14.952.301	10	5	REZERVA	Pozitivno
Vukosavlje	2.037.786	16	8	REZERVA	REZERVA
Istočni Drvar	766.888	11	6	REZERVA	REZERVA
Pale	9.134.533	15	8	REZERVA	Negativno
Trnovo	1.397.489	9	7	REZERVA	Negativno
Kozarska Dubica	8.609.711	22	19	Negativno	Negativno
Bileća	10.002.415	23	19	Negativno	Negativno
Bratunac	9.160.512	11	10	Negativno	REZERVA
Ugljevik	13.266.566	15	10	REZERVA	Negativno
Oštra Luka	1.328.462	16	11	Negativno	REZERVA
Berkovići	1.603.101	10	9	REZERVA	REZERVA
Gacko	11.134.354	14	11	REZERVA	Negativno
Krupa na Uni	976.536	16	17	Negativno	Negativno
UKUPNO	228.760.638	253	160	11 REZERVA i 5 N	2 P, 7 REZERVA i 7 N

U 2016. godini obavljeno je 16 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Revizori su na finansijske izvještaje dali 11 mišljenja s rezervom i 5 negativnih mišljenja. Za usklađenost su dali 2 pozitivna mišljenja, te 7 mišljenja s rezervom i 7 negativnih mišljenja. Jedinice lokalne samouprave su radi otklanjanja nedostataka u svome radu, od Glavne službe za reviziju dobili 253 preporuke, a zbog propuštanja u radu u skladu sa zakonima i drugim propisima, revizori su dali i 160 kvalifikacija jedinicama lokalne samouprave. Od ukupnog budžeta od **228.760.638 KM**, na jedinice lokalne samouprave koje su imale negativno mišljenje se odnosilo **65.010.578 KM**. Jedinice lokalne samouprave koje su dobile mišljenje s rezervom su upravljale sa **163.750.060 KM**.

U 2016. godini, nijedna jedinica lokalne samouprave nije dobila od Glavne službe za reviziju, oba pozitivna mišljenja.

2017. godina

Opština	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje o finansijskim izvještajima	Mišljenje o usklađenosti
Šipovo	6.728. 270	15	10	REZERVA	REZERVA
Prijedor	33.911.464	19	20	REZERVA	REZERVA
Kalinovik	2.534.780	13	5	REZERVA	REZERVA
Bijeljina	52.264.141	13	10	REZERVA	Pozitivno
Istočni Stari Grad	1.576.243	16	9	REZERVA	Negativno
Sokolac	11.302.161	14	14	REZERVA	REZERVA
Novi Grad	10.158.540	10	5	REZERVA	REZERVA
Doboj	36.550.19	16	8	REZERVA	REZERVA
Donji Žabar	1.829.703	12	7	REZERVA	REZERVA
Gradiška	35.094.263	16	10	REZERVA	REZERVA
Srbac	10.599.644	13	9	REZERVA	REZERVA
UKUPNO	169.654.228	157	107	11 REZERVA	9 REZERVA, 1 P i 1 N

U 2017. godini obavljeno je 11 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Revizori su na finansijske izvještaje dali 11 mišljenja s rezervom. Za usklađenost poslovanja, revizori su dali 9 mišljenja s rezervom i 7 po jedno pozitivno i negativno mišljenje. Jedinice lokalne samouprave su radi otklanjanja nedostastaka u svom radu, od Glavne službe za reviziju dobili 157 preporuka, a zbog propuštanja u radu u skladu sa zakonima i drugim propisima, revizori su dali i 107 kvalifikacija jedinicama lokalne samouprave. Od ukupnog budžeta od **169.654.228 KM**, na jedinice lokalne samouprave koje su imale negativno mišljenje se odnosilo **1.576.243 KM**. Jedinice lokalne samouprave koje su do bile mišljenje s rezervom su upravljale sa **168.077.985 KM**.

U 2017. godini, nijedna jedinica lokalne samouprave nije dobila od Glavne službe za reviziju, oba pozitivna mišljenja.

2018. godina

Opština/Grad	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje o finansijskim izvještajima	Mišljenje o usklađenosti
Trebinje	28.943.158	15	13	REZERVA	REZERVA
Istočno Novo Sarajevo	13.900.846	11	6	REZERVA	Pozitivno
Rudo	5.213.420	13	9	REZERVA	REZERVA
Ljubinje	2.589.166	16	11	REZERVA	REZERVA
Istočni Mostar	257.521	8	3	REZERVA	Pozitivno
Istočna Ilidža	8.803.826	9	2	Pozitivno	REZERVA
Vlasenica	5.213.420	22	11	REZERVA	REZERVA
Stanari	10.866.717	24	11	REZERVA	REZERVA
Rogatica	7.629.683	10	7	REZERVA	Pozitivno

Petrovac	1.674.508	12	8	REZERVA	REZERVA
Milići	5.811.296	13	13	REZERVA	REZERVA
Šekovići	3.940.336	15	10	REZERVA	REZERVA
Kostajnica	3.366.360	16	14	Negativno	REZERVA
Jezero	1.370.025	11	7	REZERVA	REZERVA
Ribnik	5.147.961	10	6	REZERVA	Negativno
Kupres	311.935	15	10	Negativno	REZERVA
Mrkonjić Grad	10.641.737	12	6	REZERVA	Pozitivno
Nevesinje	9.155.544	11	9	REZERVA	REZERVA
Derventa	15.271.103	3	0	Pozitivno	Pozitivno
Kneževac	4.740.529	10	8	REZERVA	REZERVA
UKUPNO	142.259.925	256	164	16 REZERVA, 2 P i 2 N	14 REZERVA, 5 P i 1 N

U 2018. godini obavljeno je 20 revizija u jedinicama lokalne samouprave. Revizori su na finansijske izvještaje dali 16 mišljenja s rezervom, te po dva pozitivna i negativna mišljenja. Za usklađenost poslovanja, revizori su dali 14 mišljenja s rezervom i pet pozitivnih i jedno i negativno mišljenje.

Derventa je jedina lokalna zajednica, koja je od strane Glavne službe za reviziju, dobila pozitivno mišljenje i na finansijske i na izvještaj o usklađenosti poslovanja u 2018. godini.

Jedinice lokalne samouprave su radi otklanjanja nedostataka u svom radu, od Glavne službe za reviziju dobili 256 preporuka, a zbog propuštanja u radu u skladu sa zakonima i drugim propisima, revizori su dali i 164 kvalifikacije, jedinicama lokalne samouprave. Od ukupnog budžeta, svih revidiranih jedinica lokalne samouprave u 2018. godini, koji je zbirno iznosio **142.259.925 KM**, na jedinice lokalne samouprave koje su imale negativno mišljenje se odnosilo **8.826.256 KM**. Na jedinicu lokalne samouprave, koja je imala pozitivno mišljenje, po oba parametra, odnosilo se **15.271.103**

Jedinice lokalne samouprave koje su dobole mišljenje s rezervom su upravljale sa **118.162.566 KM**.

2019. godina

Opština	Budžet	Broj preporuka	Broj kvalifikacija	Mišljenje o finansijskim izvještajima	Mišljenje o usklađenosti
Modriča	11.513.479	13	8	REZERVA	REZERVA
Gacko	12.253.944	16	9	REZERVA	Negativno
Osmaci	1.967.565	9	7	REZERVA	REZERVA
Pelagićevo	3.533.374	13	10	REZERVA	REZERVA
Petrovo	2.721.533	10	9	REZERVA	REZERVA
Han Pijesak	3.813.477	2	0	Pozitivno	Pozitivno
Novo Goražde	1.893.213	22	11	Negativno	REZERVA
Višegrad	10.833.811	5	4	REZERVA	REZERVA
Bratunac	7.978.773	3	0	Pozitivno	Pozitivno
Kotor Varoš	11.174.802	12	8	REZERVA	REZERVA
Lopare	6.717.385	13	6	REZERVA	REZERVA
Srebrenica	9.642.683	16	12	REZERVA	Negativno
Ukupno	84.044.039	134	84	9 REZERVA, 2 P i 1 N	8 REZERVA, 2 P i 2 N

U 2019. godini, zaključno sa 30.09.2020. godine izvršeno je i objavljeno 12 revizorskih izveštaja, koji su se odnosili na jedinice lokalne samouprave.

Revizori su na finansijske izveštaje dali 9 mišljenja s rezervom, te dva pozitivna mišljenja i 1 negativno mišljenje. Za usklađenost poslovanja, revizori su dali 8 mišljenja s rezervom, dva pozitivna i dva negativna mišljenje.

Han Pijesak i Bratunac su dvije lokalne zajednice, koje su od strane Glavne službe za reviziju, dobili pozitivno mišljenje i na finansijske i na izveštaj o usklađenosti poslovanja u 2019. godini.

Jedinice lokalne samouprave su radi otklanjanja nedostastaka u svom radu, od Glavne službe za reviziju dobili 134 preporuke, a zbog propuštanja u radu u skladu sa zakonima i drugim propisima, revizori su dali i 84 kvalifikacije, jedinicama lokalne samouprave. Od ukupnog budžeta, svih revidiranih jedinica lokalne samouprave u 2018. godini, koji je zbirno iznosio **84.044.039** KM, na jedinice lokalne samouprave koje su imale negativno mišljenje se odnosilo **23.789.840** KM. Na jedinice lokalne samouprave, koje su doobile pozitivno mišljenje, po oba parametra, budžet je iznosio **11.792.250** KM.

Jedinice lokalne samouprave koje su doobile mišljenje s rezervom su upravljale sa **48.461.949** KM.

Opština/Grad i godine revizije u periodu 2010.-2019. godina	Broj preporuka/realizacija	Broj preporuka/realizacija	Broj preporuka/realizacija	Ukupan broj preporuka po JLS u periodu 2010.-2019. godina
Teslić 2010. i 2015.godina	11/proteklo pet godina.	16/ 8 Provedene, 6 Djelimično 2 Neprovedene	/	27
Srebrenica 2010., 2015. i 2019. godine	8/proteklo 5 godina	14/1 Provedene 4 Djelimično i 9 Neprovedenih	16/ Neprovjereno	38
Trebinje 2010., 2014. i 2018.	7/protekao vremenski period	12/ 3 Provedene 4 Djelimično 5 Neprovedenih	15/Nepoznat status(Trebinje na 2 upita nije odgovorilo)	34
Čajniče 2010. i 2015. godina	8/protekao vremenski period	7/ 7 PROVEDENO	/	15
Han Pjesak 2010., 2015. I 2019.	12/Protekao vremenski period	7/7 Provedeno	2/ Neprovjereno	21
Foča 2010. i 2015. godina	10/protekao vremenski period	13/13 Provedeno	/	23
Zvornik 2010. i 2015. godina	10/protekao vremenski period	24/ 13 Provedeno, 10 Djelimično i 1 Neprovedena	/	23
Novo Goražde 2010., 2015. i 2019. godine	7/Protekao vremenski period	20/ 7 Provedeno, 3 Djelimično i 10 neprovedenih	22/ Neprovjereno	49
Osmaci 2010., 2015. i 2019. godina	11/Protekao vremenski period	8/ 5 Provedeno, 3 Nepoznat status	9/ Neprovjereno	28
Gradiška 2010., 2012. i 2017. godine	7/4 provedene 1 Djelimično 2 Neprovedene	9/ 5 Provedeno i 4 Neprovjereno	16/ Neprovjereno	32
Višegrad 2010., 2015. i 2019. godina	5/ Protekao vremenski period	12/ 9 Provedenih i 3 Neprovedene	5/Neprovjereno	22
Prnjavor 2010. i 2014. godina	6/ Protekao vremenski period	11/ 5 Provedeno, 4 Djelimično provedene i 2 Neprovedene	/	17
Derventa 2010., 2014. i 2018. godina	9/Protekao vremenski period	8/ 7 Provedeno i 1 Djelimično provedena	3/Neprovjereno	20
Kozarska Dubica 2011. i 2016. godina	8/Protekao vremenski period	22/ 12 Provedeno, 1 Djelimično i 9 Neprovedenih	/	30
Ugljevik 2011. i 2016. godine	16/Protekao vremenski period	15/10 Provedeno, 5 Djelimično	/	31

Bratunac 2011. , 2016. i 2019. godina	8/Protekao vremenski period	11/ 11 Provedeno	3/Neprovjereno	22
Pale 2011. i 2016. godina	10/ Protekao vremenski period	15/15 Nepoznat status(Opština Pale nije dostavila odgovor)	/	25
Gacko 2011., 2016. i 2019. godine	8/Protekao vremenski period	14/ 3 Provedene 3 Djelimično provedene i 8 Neprovedenih	16/Neprovjereno	38
Bileća 2011. i 2016. godina	10/ Protekao vremenski period	23/ Neprovjereno	/	33
Laktaši 2011. i 2016. godina	5/ Protekao vremenski period	10/10 Provedenih	/	15
Krupa na Uni 2011. i 2016. godine	6/Protekao vremenski period	16/16 Nepoznat status(Opština Krupa na Uni nije dostavila odgovor)	/	22
Novi Grad 2011. i 2017. godine	8/ Protekao vremenski period	10/7Provedenih 3 Djelimično provedene	/	18
Brod 2011. i 2016. godine	10/Protekao vremenski period	16/12 Provedeno 3 djelimično provedene 1 Neprovedena	/	26
Grad Istočno Sarajevo 2012. i 2016. godina	11/10 Provedeno 1 Djelimično provedena	16/11Provedeno 4 djelimično provedene	/	27
Trnovo 2012. i 2016. godine	13/5 Provedenih 7 Djelimično provedenih 1 Neprovedena	9/ 9 Nepoznat status(Opština Trnovo nije dostavila odgovor)	/	22
Sokolac 2012. i 2017. godine	12/7 Provedenih 5 Djelimično provednih	14/ 14 Nepoznat status(Opština Sokolac nije dostavila odgovor)	/	26
Oštra Luka 2012. i 2016. godina	17/11 Provedenih 5 Djelimično provedenih 1 Neprovedena	16/16 Nepoznat status (Opština Oštra Luka nije dostavila odgovor)	/	33
Srbac 2012. i 2017. godina	15/10 Provedenih 5 Djelimično	13/ 13 Nepoznat status (Opština Srbac nije dostavila odgovor)	/	28
Vukosavlje 2012. i 2016. godina	9/6 provedenih 3 Djelimično provedene	16/13 Provedenih 1 Djelimično provedena 2 Neprovedene	/	25

Istočni Drvar 2012. i 2016. godine	17/17 Neprovedeno	11/ 11Nepoznat status (Opština Istočni Drvar) nije dostavila odgovor)	/	28
Berkovići 2012. i 2016. godina	13/9 Provedenih 3 Djelimično provedene 1 Neprovedena	10/ 10 Nepoznat status (Opština Berkovići) nije dostavila odgovor)	/	23
Banja Luka 2012. i 2018. godina	18/12 Provedenih 6 Djelimično provedenih	30/ 30 Nepoznat status (Grad Banja Luka nije dostavila odgovor)	/	48
Bijeljina 2012. i 2017. godina	12/11 Provedenih 1 Djelimično provedena	13/10 Provedenih 3 Djelimično provedene	/	25
Prijedor 2012. i 2017. godine	7/7 Provedenih	19/ 19 Nepoznat status (Grad Prijedor je dostavio odgovor, ali nije naznačena realizacija preporuka)	/	26
Doboj 2012. i 2017. godine	9/9 Provedenih	16/ 16 Nepoznat status (Grad Doboj nije dostavio odgovor)	/	25
Istočni Stari Grad 2013. i 2017. godina	15/8 Provedenih 5 Djelimično provednih 2 Neprovedene	16/13 Provedenih 3 Djelimično provedene	/	31
Donji Žabar 2013. i 2017. godina	11/6 Provedene 2 Djelimično provedene 3 Neprovedene	12/12 Nepoznat status (Opština Donji Žabar nije dostavila odgovor)	/	23
Petrovac 2013. i 2018. godina	8/4 Provedene 4 Djelimično provedene	12/ 6 Provedene 6 Djelimično provedene	/	20
Mrkonjić Grad 2013. i 2018. godina	10/5 Provedenih 3 Djelimično provedene 2 neprovodene	12/ 12 Nepoznat status (Opština Mrkonjić Grad nije dostavila odgovor)	/	22
Nevesinje 2013. i 2018. godina	18/9 Provedenih 6 Djelimično povedene 3 Neprovedene	11/ 11 Nepoznat status (Opština Nevesinje nije dostavila odgovor)	/	29
Ribnik 2013. i 2018. godina	14/2 Provedene 9 Djelimično provedenih 3 Neprovedene	10/8 provedeno 1 Djelimično provedena 1 neprovodena	/	24
Jezero 2013. i 2018. godina	11/2 Provedene 5 Djelimično provedenih 4 Neprovedene	11/ 11 Nepoznat status (Opština Jezero nije dostavila odgovor)	/	22

Istočni Mostar 2013. i 2018. godine	6/3 Provedene 3 Neprovedene	8/ 8 Nepoznat status (Opština Istočni Mostar nije dostavila odgovor)	/	14
Kalinovik 2013. i 2017. godina	9/5 Provedenih 3 Djelimično provedenih 1 Neprovedena	13/ 13 Nepoznat status (Opština Kalinovik nije dostavila odgovor)	/	22
Šipovo 2013. i 2017. godina	15/3 Provedene 6 Djelimično provedenih 6 neprovedenih	15/ 15 Nepoznat status (Opština Šipovo nije dostavila odgovor)	/	30
Vlasenica 2013. i 2018. godina	21/13 provedenih 6 Djelimično provedenih 3 Neprovedene	22/ 22 Nepoznat status (Opština Vlasenica nije dostavila odgovor)	/	43
Kupres 2013. i 2018. godina	7/ 3 Djelimično provedene 4 Neprovedene	15/5 Provedeno 5 Djelimično provedeno 5 Neprovedeno	/	22
Rogatica 2014. i 2018. godina	10/6 Provedeno 3 Djelimično provedeno 1 Neprovedena	10/5 Provedeno 5 Djelimično provedeno	/	20
Rudo 2014. i 2018. godina	11/6 Provedeno 3 Djelimično provedene 2 Neprovedene	13/ 13 Nepoznat status (Opština Rudo nije dostavila odgovor)	/	24
Kneževi 2014. i 2018. godina	15/1Provedena 7 Djelimično provedenih 7 Neprovedenih	10/ 10 Nepoznat status (Opština Kneževi nije dostavila odgovor)	/	25
Ljubinje 2014. i 2018. godina	13/3 Provedene 7 Djelimično provedenih 3 Neprovedene	16/ 16 Nepoznat status (Opština Ljubinje nije dostavila odgovor)	/	29
Šekovići 2014. i 2018. godina	11/6 Provedenih 6 Djelimično provedenih	15/ 15 Nepoznat status (Opština Šekovići nije dostavila odgovor)	/	26
Istočno Novo Sarajevo 2014. i 2018. godina	16/11 Provedenih 3 Djelimično provedene 2 Neprovedene	11/ 11 Nepoznat status (Opština Istočno Novo Sarajevo nije dostavila odgovor)	/	27
Kostajnica 2014. i 2018. godina	15/ 3 Provedene 4 Djelimično provedene 8 Neprovedenih	16/8 Provedenih 5 Djelimično provedenih 3 Neprovedene	/	31

Milići 2014. i 2018. godina	10/6 Provedenih 4 Djelimično povedenih	13/13 Provedenih	/	23
Istočna Ilidža 2014. i 2018. godine	3/1 Provedena 2 Djelimično provedene	9/ 9 Nepoznat status (Opština Istočna Ilidža nije dostavila odgovor)	/	12
Šamac 2015. godina	16/ 12 Provedenih 4 Djelimično	/	/	16
Čelinac 2015. godina	13/7 Provedenih 2 Djelimično provedenih 4 Nepovedene	/	/	13
Kotor Varoš 2015. i 2019. godina	18/ 14 Provedenih 4 Djelimično provedene	12/12 Neprovjereno	/	30
Petrovo 2015. i 2019. godina	10/7 Provedenih 2 Djelimično provedene 1 Nepovedena	10/10 Neprovjereno	/	20
Pelagićevo 2015. i 2019. godina	10/1 Provedena 2 Djelimično 7 Nepovedenih	13/13 Neprovjereno	/	23
Lopare 2015. i 2019. godina	9/7 Provedenih 2 Djelimično provedene	13/13 Neprovjereno	/	22
Modriča 2015. i 2019. godina	13/7 Provedenih 2 Djelimično 4 Nepovedene	14/14 Neprovjereno	/	27
Stanari 2017. godina	24/Neprovjereno	/	/	24
Ukupno	259 P/146/95			

**DODATAK 2: TABELARNI PREGLED STATUSA PREPORUKA ZA 64 JEDINICE
LOKALNE SAMOUPRAVE U PERIODU 2010.-2019. GODINA**

**DODATAK 3: TABELARNI PREGLED KANDIDATA ZA NAČELNIKE I
GRADONAČELNIKE U PERIODU 2012. DO 2016. GODINA SA STATUSOM U VEZI
KANDIDATURE NA LOKALNIM IZBORIMA 2020. GODINE**

JLS	Načelnik 2016.-2020. godina	Politička partija	Posljednje revizorsko mišljenje	Ponovo kandidat za načelniku/gradonačeln ičku poziciju/ rezultat na lokalnim izborima
Banja Luka	Slobodan Gavranović/Igor Radojičić	SNSD	REZERVA	Da/Izgubio izbole
Bijeljina	Mićo Mićić	SDS Semberije	REZERVA	Da- SDS Semberije/Izgubio izbole
Doboj	Obren Petrović 2019. Izabran je Boris Jerinić SNSD	SDS	REZERVA	Da/ Čeka se Odluka CIK BiH o izborima.
Prijedor	Milenko Đaković	DNS	REZERVA	Ne
Trebinje	Mirko Ćurić	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Zvornik	Zoran Stevanović	SNSD	Negativno	Da/Obnovio mandat
Istočno Sarajevo	Nenad Vuković	PDP	REZERVA	Da/Izgubio
Berkovići	Nenad Abramović	SDS	REZERVA	Da/ Obnovio mandat
Bileća	Miljan Aleksić	SNSD	Negativno	NE
Bratunac	Nedeljko Mlađenović	SDS(prešao u SNSD)	Pozitivno	Da/Izgubio izbole
Brod	Ilija Jovičić	SNSD	REZERVA	Da/Izgubio izbole
Višegrad	Mladen Đurević	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Vlasenica	Miroslav Kraljević	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Vukosavlje	Borislav Rakić	SP	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Gacko	Milan Radmilović	SDS	Negativno	Da/Izgubio izbole
Gradiška	Zoran Adžić	SNSD	REZERVA	Da/Ostao gradonačelnik
Derventa	Milorad Simić	SNSD	Pozitivno	Da/Obnovio mandat
Donji Žabar	Nikola Đokanović	SRS	REZERVA	Ne
Istočna Ilidža	Marinko Božović	SDS	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Istočni Drvar	Milka Ivanković	Zavičajni socijaldemokrati	REZERVA	Da/Ostala načelnica
Istočni Mostar	Božo Sjeran	SDS	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Istočni Stari Grad	Bojo Gašanović	SDS	Negativno	Da/Obnovio mandat
Istočno Novo Sarajevo	Ljubiša Čosić	SNSD	REZERVA	Ne
Jezero	Snježana Ružićić	SNSD	REZERVA	Da/Ostala načelnica
Kalinovik	Mileva Komlenović	SNSD	REZERVA	Ne/
Kneževi	Goran Borojević	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Kozarska Dubica	Radenko Reljić	SNSD	Negativno	Da/Obnovio mandat
Kostajnica	Drago Bundalo	SDS	Negativno	Nije ponovio kandidaturu
Kotor Varoš	Zdenko Sakan	PDP	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Krupa na Uni	Mladen Klajić	DNS	Negativno	Da/Obnovio mandat
Kupres	Gojko Šebez	SNSD	Negativno	Da/Obnovio mandat

Laktaši	Ranko Karapetrović	SNSD	REZERVA	Ne
Lopare	Rado Savić	SDS	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Ljubinje	Darko Krunić	SDS	REZERVA	Ne
Milići	Momir Lazarević	SNSD	REZERVA	Ne
Modriča	Mladen Krekić	SNSD	REZERVA	Ne
Mrkonjić Grad	Divna Aničić	SNSD	REZERVA	Ne
Nevesinje	Milenko Avadalović	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Novi Grad	Miroslav Drljača	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Novo Goražde	Mila Petković	SNSD	Negativno	Da/Ostala načelnica
Osmaci	Ljubo Petrović	SDS	REZERVA	Da/Izgubio izbore
Oštara Luka	Dragan Stanar	DNS	Negativno	Ne
Pale	Boško Jugović	SNSD	Negativno	Da/Obnovio mandat
Pelagićevo	Simo Stakić	SP	REZERVA	Da/Izgubio izbore
Petrovac	Milan Grbić	DNS	REZERVA	Ne
Petrovo	Ozren Petković SDS Prešao u SNSD	SDS	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Prnjavor	Darko Tomaš	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Ribnik	Radenko Banjac	SP	Negativno	Ne
Rogatica	Milorad Jagodić	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Rudo	Rato Rajak	Savez za promjene	REZERVA	Da/Izgubio izbore
Sokolac	Milovan Bjelica	SDS	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Srbac	Mlađan Dragosavljević	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Srebrenica	Mladen Grujičić	SNSD	Negativno	Da/Čeka se Odluka CIK BiH o izborima
Stanari	Dušan Panić	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Teslić	Milan Miličević	SDS	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Trnovo	Goran Vujičić	SNSD	Negativno	Ne
Ugljevik	Vasilije Perić	SDS	Negativno	Da/Obnovio mandat
Foča	Radisav Mašić	SNSD	REZERVA	Ne
Han Pijesak	Vlado Ostojić	SNSD	P	Da/Izgubio izbore
Čajniče	Goran Karadžić	SDS	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Čelinac	Momčilo Zeljković	SNSD	REZERVA	Ne
Šamac	Đorđe Miličević	Ljudi prije svega	REZERVA	Da/Obnovio mandat
Šekovići	Momir Ristić	SP(prešao u SNSD)	REZERVA	Da/Izgubio izbore
Šipovo	Milan Kovač	SNSD	REZERVA	Da/Obnovio mandat

LITERATURA

- www.gsr-rs.org
- Godišnji revizorski izvještaji
- Registar preporuka Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske
- Godišnji izvještaji, godišnji planovi i izvještaji o poslovanju Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske
- Online baza i portal Revizije.info, www.revizije.info
- Odgovori na dopise na osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama (Agencija za javne nabavke, jedinice lokalne samouprave, Republičko javno tužilaštvo)

Ovaj publikacija urađena je uz podršku Švedske u BiH.

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Centra civilnih inicijativa (CCI)
i ne mora da odražava stavove Ambasade Švedske u BiH.

Projekat „Učinkovitija javna revizija za smanjenje korupcije u Bosni i Hercegovini“ provode Centri civilnih inicijativa (CCI) uz finansijsku podršku Švedske. Projektom se želi doprinijeti odgovornijem trošenju budžetskih sredstava i smanjenju korupcije u javnim institucijama u BiH.